

Årsmelding for jubileumsåret 2019

INNHold

1. Ledernes beretning: Jubileumsåret 2019	4
1.1. Årsmelding for Døvekirken	4
1.2. Et blikk tilbake på 2019	4
Jubileum, rekruttering, liturgisk kompetanse og enhetlig ledelse i Døvekirken	4
1.3. Blikket framover mot 2020 og årene som kommer	6
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	9
2.1. Om Døvekirken	9
2.2. Hovedtall	9
3. Årets aktiviteter og resultater	10
3.1. Døvekirken som en del av Oslo bispedømme: Mer himmel på jord	10
3.1.1. Samle flere til livsnære gudstjenester	10
3.1.2. Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne	13
3.1.3. Gi kunst og kultur rom i kirkene våre	15
3.1.4. Diakoni og samfunnsansvar	16
3.1.5. Deltakelse og demokrati	19
3.2. Døvekirkens kirkepolitiske målsettinger: Visjon og strategi for 2015-2019	24
3.2.1 Om prosessen	24
3.2.2. Konkretisering og vurdering av De kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken for 2015-2019	25
4. Økonomisk styring og kontroll i virksomheten	31
4.1. Overordnet vurdering av opplegg for styring/kontroll	31
4.1.1 Bemanningsplanen	31
4.2. Den økonomiske situasjonen i Døveprostiet	31
4.3. Den økonomiske situasjon i Døvekirkenes fellesråd	32
4.4. Eksterne midler	33
5. Vurdering av framtidsutsikter	34
6. Vedlegg	35
6.1. Verdier for medarbeidere i Døvekirken (ÅKER)	35
6.2. Døvekirkens tegnspråkhandlingsplan	36
6.3. Årsmelding AMU	47
6.4. Regnskap Døvekirkenes fellesråd	48

1. Ledernes beretning:

Jubileumsåret 2019

1.1. Årsmelding for Døvekirken

Døvekirken er den delen av Den norske kirke som har norsk tegnspråk som menighetens språk. Døvekirken er videre det vi kaller en AV-organisasjon. Den har sin identitet i tegnspråk og i døves kultur og historie. Den er en minoritet i det norske samfunn og innenfor Den norske kirke.

Årsmeldingen har derfor også to målgrupper. Den ene er Døvekirkens menigheter som består av medlemmer og organer som har norsk tegnspråk som sitt språk. Den andre er organene i Den norske kirke (Dnk) som Døvekirken er representert i som bruker norsk som sitt primære språk – Oslo bispedømmeråd og de øvrige bispedømmerådene, Kirkerådet og Kirkemøtet.

1.2. Et blikk tilbake på 2019

Jubileum, rekruttering, liturgisk kompetanse og enhetlig ledelse i Døvekirken.

Jubileum. I 2019 markerte Døvekirken stort at det var 125 år siden den første døvekirken, Kristiania døvekirke, ble vigslet 4. november 1894. Dette var etter at døve i Kristiania utover på 1800-tallet først over lang tid hadde møttes hjemme hos hverandre at det fra døvemiljøet og kirken ble tatt initiativ overfor kongen til utnevnelsen av den første døveprest i Kristiania med en nasjonal tjeneste i 1893 og vigslingen av Kristiania døvekirke i 1894. Kristiania døveforening solgte sitt foreningslokale for å kunne kjøpe den første Døvekirken i Norge.

Conrad Svendsen 1893.

Døvekirken i Oslo ble innviet av biskop Bugge 4. november 1894 og lå på hjørnet av Sofiesgate og Dalsbergstien.

Jubileet ble markert stort på ulikt vis.

På jubileumsdagen hadde vi en stor markering i Døvekirken i Oslo som er vår «domkirke» med mange eminente gjester og faglige innlegg ved Odd-Inge Schröder, Sonja Myhre Holten fra Språkrådet, Ingrid Hoff Bodin og Hege R. Lønning. Vi ble trygt loset gjennom dagen av Siv B. Mittet og mottok mange gratulasjonstaler fra gjestene. Søndag 10. november ble dagen feiret med jubileumsgudstjenester i alle åtte døvekirker og døvemenighetene i landet. I Oslo hadde vi Oslo biskop med følge, tidligere ansatte og mange andre med på jubileumsgudstjenesten.

I forbindelse med jubileet ble det utgitt et festskrift i form av en egen utgivelse av Døves Blad som er og har vært Døvekirkens meldingsblad gjennom 125 år siden 1894. Døves Blad er også det eldste bladet i døvemiljøet. I dette festskriftet forfattet av Odd-Inge Schröder tok han for seg sitt perspektiv på Døvekirken gjennom 125 år. I festskriftet hadde videre Karl-Fredrik Robertsen laget en tidslinje med høydepunkter gjennom 125 år.

Rekruttering. I Døvekirken er det arbeidet strategisk med hensyn til rekruttering av ansatte over lang tid.

Målsettingen er:

- Rekruttering av døve ansatte i alle stillingskategorier og på alle ledelsesnivå.
- Kompetanseheving i tegnspråk og innen kirkefagene teologi, trosopplæring og diakoni for alle ansatte.
- Utvikling av «tegnspråklig kontekstuell teologi» som en satsing for Døvekirken i årene som kommer.

Det bør være en målsetting at samarbeidet som er utviklet med utdanningsinstitusjonene innen tegnspråk og teologi bør formaliseres i tiden som kommer. Målsettingen bør være tilbud om kompetanseutvikling på master og Ph.D. innen fagområdet «tegnspråklig kontekstuell teologi».

Liturgisk kompetanse. I 2019 har Døvekirken hatt fokus på liturgisk opplæring av ansatte og frivillige etter at Døvekirkens første liturgier for kirkelige handlinger ble godkjent og innført i døvemenighetene. I Døvekirken har vi gjennom alle år arbeidet med kursing av ansatte og frivillige i hovedgudstjenesten og de kirkelige handlinger. Dette ble også gjort gjennom to ukesamlinger, uke 17 og uke 26, i 2019. Opplæringen kvalitetssikrer at våre ansatte og frivillige gjennomfører liturgi på den måten de skal. Parallelt er det arbeidet i 2019 med utvikling av bønner, salmer, poesier og oversettelse av bibeltekster på tegnspråk. Dette vil fortsette i 2020.

Enhetlig ledelse. Døvekirken oppleves i dag som en organisasjon selv om den i praksis består av døveprostiet og Døvekirkenes fellesråd. Døvekirken har over tid ønsket å fremstå som en organisasjon fullt og helt med en felles tjenestelinje. Gjennom de siste 15 år er det utviklet en samordnet ledelse i Døvekirken etter modell av det som ble kalt «Asker-modellen». Denne modellen fokuserte på et nært samarbeid mellom rådsleder, sokneprest/prost og daglig leder/kirkeverge i henholdsvis menighet og sentralt i prostiet. Denne ledelsesmodellen la opp til at det skulle utvikles en dialog mellom linjene med det resultat at det ble arbeidet frem konsensus i alle vesentlige spørsmål. I Døvekirken handlet dette også om utvikling av Kirkepolitiske målsettinger for menighetsrådsperiodene og samordning av budsjettene i fellesrådet og prostiet. På denne bakgrunn ble det derfor i 2017 etablert en prosess med sikte på å søke om et forsøk med enhetlig ledelse for Døvekirken slik Kirkemøtet har åpnet opp for og som Kirkerådet over tid hadde oppfordret Døvekirken til å etablere. Mye ligger til rette for at Døvekirken bør kunne etablere en enhetlig ledelse både med hensyn til organisasjon og økonomi. Søknadsprosessen ble slutført i 2018 og ble sendt Kirkerådet 2. juni 2018 etter at søknaden var grundig forankret i organisasjonen.

Som respons på søknaden foreslo Kirkerådet høsten 2018 de nødvendige endringer i Døvekirkenes forskrifter. Disse ble lagt frem for Den norske kirkes Kirkemøte i 2019 og endret. Kirkerådet vil sluttbehandle søknaden vinteren 2019/2020 med målsettingen å etablere forsøksordningen fra 01.04.2020. Det er laget en avtale mellom Oslo bispedømmeråd og Døvekirken som skisserer rammene for prøveprosjektet. Denne avtalen er behandlet og vedtatt av Oslo bispedømmeråd og Døvekirkenes fellesråd i desember 2019 og sendt til høring i døve-menighetene etter dette før avtalen og endelig søknad om etablering av prøveprosjektet sendes Kirkerådet i februar 2020.

1.3. Blikket framover mot 2020 og årene som kommer.

I 2020 vil vi fokusere på enhetlig ledelse (beskrevet ovenfor) og arbeide med å følge opp omorganiseringen på mange områder som denne prøveordningen vil føre til. Enhetlig ledelse skal evalueres på konkrete målsettinger som blant annet økt demokrati og økt deltakelse av døve i sentrale stillinger i Døvekirken.

Omfattende prosjektarbeid. Døvekirken har særlig de siste 10 årene hatt eksternt finansierte prosjekter som har medført at døveprostiet har hatt om lag en million årlig i prosjektstøtte. Disse prosjektene har særlig vært nødvendige for å sikre gudstjenestereformarbeidet i Døvekirken siden det har vært manglende finansiering av gudstjenestereform på tegnspråk gjennom budsjettene. Det er videre etablert og gjennomført flere prosjekter som har hatt til hensikt å fokusere på utvikling av Døvekirkens barne- og ungdomsarbeid med særlig fokus på og utvikling av et nært samarbeid med øvrige aktører i døvemiljøet.

Vi har i 2019 hatt et fokus på å «gå inn for landing» av flere av prosjektene og tatt en pause i å søke nye prosjekter. Dette fordi det også har vært utfordrende for en liten virksomhet å hele tiden sette av ressurser til å drifte nye prosjekter samtidig med drift av den regulære tjenesten. Det er nødvendig at Døvekirken videreutvikler den prosjekt-kompetansen som er bygd opp og utvikler den videre. Det er nødvendig med økte bevillinger til døvekirkens arbeid med reformer som gudstjenestereform, bibeloversettelse og materiellutvikling.

Marius Eide Berge (nestleder i Oslo bispedømmeråd) ble i Kirkevalget 2019 valgt til Døvekirkens representant i OBDR og Kirkemøtet for perioden 2019 – 2023. Han var også medlem av OBDR/Kirkemøtet i to perioder 2010 – 2011 og 2012 – 2015 som ungdomsrepresentant fra Oslo bispedømme.

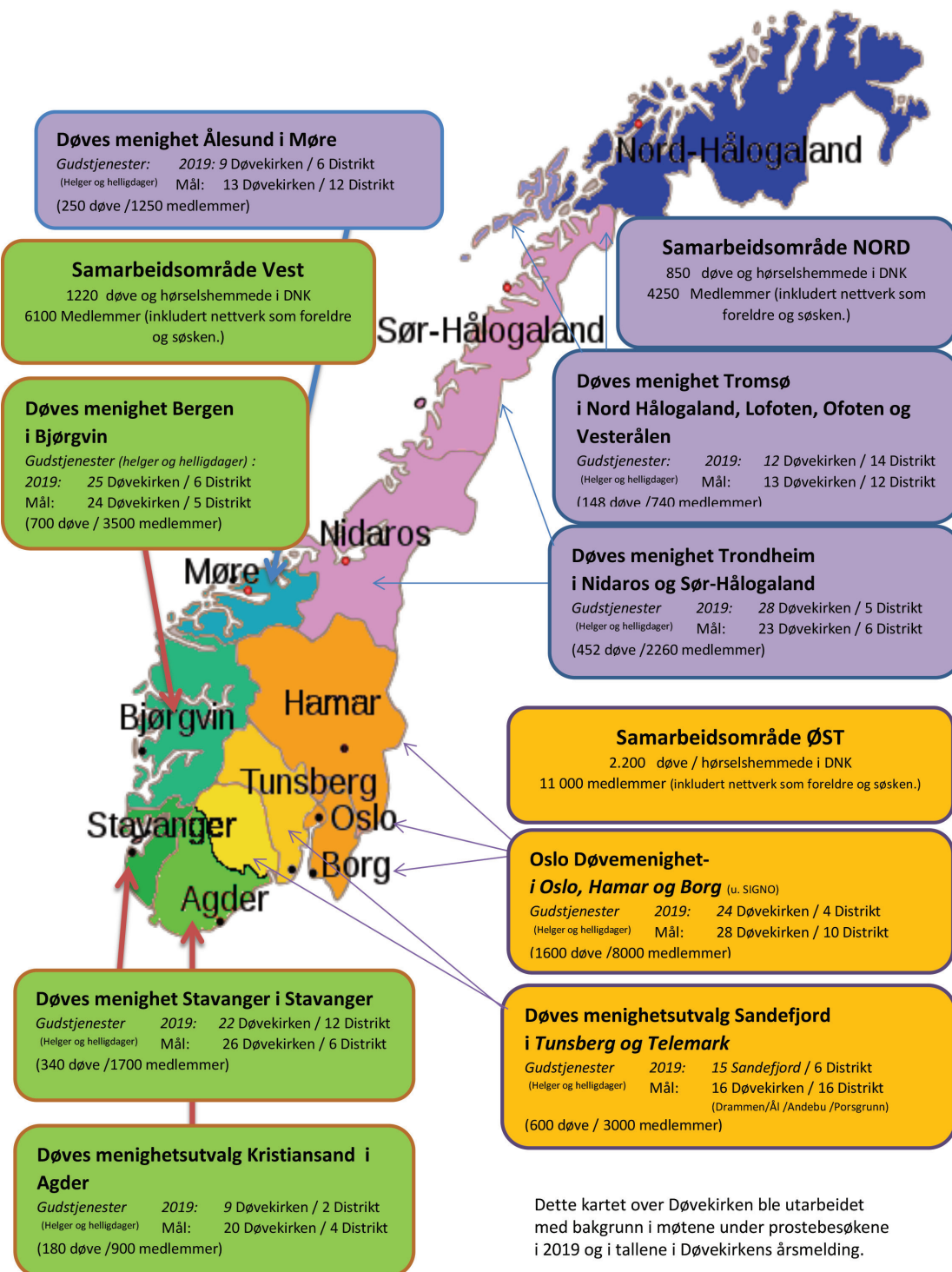
Demokrati. Vi vil gjennom 2020 jobbe med utviklingen av nye kirkepolitiske målsetninger for årene 2020-2024, og for å få på plass statusendring til menighetsråd i Kristiansand på plass.

Ingrid Hoff Bodin
LEDER DØVEKIRKENES FELLESRÅD

Roar Bredvei
DØVEPROST

Camilla Høiberg
KIRKEVERGE

Dette kartet over Døvekirken ble utarbeidet med bakgrunn i møtene under prostebesøkene i 2019 og i tallene i Døvekirken's årsmelding.

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1. Om Døvekirken

Døvekirken er den delen av Den norske kirke som har norsk tegnspråk som menighetens språk. Dermed er også tegnspråk arbeidsspråket for de ansatte (se vedlegg 6.4). Døvekirken består av døve og hørselshemmede medlemmer i Den norske kirke og deres nettverk som bruker tegnspråk.

Døvekirken er organisert som et eget prosti under Oslo bispedømme. Den daglige ledelse av preste-, diakon- og katekettjenesten i døveprostitet ledes av Oslo biskop/bispedømme ved døveprosten. Døvekirkens øvrige virksomhet ledes av Døvekirkens fellesråd og kirkevergen.

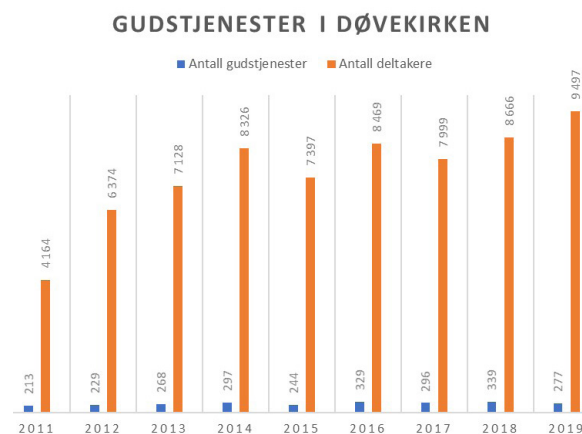
Det er syv døves menighetsråd. Døvekirkens fellesråd har vedtatt et åttende menighetsråd i Kristiansand og sendt søknad om dette til Kirkerådet. Disse utgjør Døvekirkens fellesmøte sammen med en representant fra menighetsutvalgene. I tillegg er Oslo biskop, Kirkerådet og Døveprosten representert i Døvekirkens fellesmøte som velger Døvekirkens fellesråd. Døvekirkens Fellesråd har en representant fra hver menighet, en representant fra menighetsutvalget, en representant fra fellesrådets ansatte, en representant oppnevnt av Oslo biskop og Døveprosten. Døvekirkens fellesråd har noen utvidede oppgaver med å «vekke og nære det kristelige liv», og ellers i hovedsak de samme oppgaver som fellesrådene har i Den norske kirke.

2.2. Hovedtall

Døvekirkens målgruppe er 5.400 døve og deres nettverk. Til sammen utgjør dette 25.000 som daglig bruker norsk tegnspråk i Norge. Av dem er i overkant av 20 000 medlemmer i Den norske kirke og Døvekirken. De bor spredt over hele landet og Døvekirken og Den norske kirke

samarbeider nasjonalt og i den enkelte «hørende» menighet om betjening av døve og deres nettverk. Døvekirken har innarbeidet en naturlig økumenisk profil i sitt arbeid med det resultat at mange døve medlemmer i ulike økumeniske fellesskap deltar aktivt i døvemenighetene. Det er i liten grad migrantmenigheter for døve i Norge, men den enkelte døve migrant deltar ofte i døvemenighetene. Dette gir døvemenighetene en verdifull dimensjon og gir oss god erfaring med å respektere og lære av våre døve brødre og søstre i andre kirkesamfunn.

I 2019 har vi nådd målet om at flere bruker gudstjenestene og flere blir døpt. Med 9.497 gudstjenestedeltakere er det over dobbelt så mange som i 2011. Mens døveprestene døpte 9 barn i 2011, er 39 døpt i 2019. Det betyr at Døvekirken fortsetter å holde et høyt dåpstall etter «rekorden» i 2018. Liturgiske samlinger med diakonal profil er videre et viktig supplement til gudstjenester i Døvekirkene, og i 2019 hadde vi 189 liturgiske samlinger. Dette er en konsekvens av liturgiarbeidet vårt over tid og for de liturgiske samlingene har utviklingen av og undervisningen i Martin Luthers tidebønner på tegnspråk vært meget sentrale.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Døvekirken som en del av Oslo bispedømme: «Mer himmel på jord»

Døvekirken er organisert som et eget prosti under Oslo bispedømme. Kirkemøtet har vedtatt visjonsdokument for Den norske kirke for perioden 2019-2021 med syv mål:

1. Gudstjenestelivet blomstrer
2. Flere søker dåp og trosopplæring
3. Kunst- og kulturuttrykk er en del av kirkelivet
4. Kirken engasjerer seg i samfunnet
5. Flere finner sin plass i kirkelig arbeid
6. Kirken skaper trygge rom
7. Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Oslo bispedømmeråd har arbeidet videre med dette og skisserer under visjonen «Mer himmel på jord» fem hovedpunkter for de kommende årene. Hvert mål konkretiseres i hovedmål og delmål. Døvekirken som et prosti innen Oslo bispedømme identifiserer seg med disse målene og er med på å påvirke disse gjennom samhandling med Oslo bispedømme. Vi beskriver videre nedenfor hvordan vi jobber med disse målene. Videre har Døvekirken utviklet og vedtatt sine åtte «kirkepolitiske målsettinger» som er en kontekstualisering av Oslo bispedømme og Den norske kirkes visjonsdokumenter inn i Døvekirken. Målsettingene vil revideres i 2020 for en ny periode på 2020-2024. Strategidokumentene gjennomgås på årlige prostebesøk i menighetene. Prostebesøkene ble gjennomført i alle døvemenighetene også i 2019.

3.1.1. Samle flere til livsnære gudstjenester

Dette hovedmålet i Oslo bispedømmes strategi har et delmål som særskilt nevner Døvekirken i Oslo bispedømmes visjon, der de vil «bidra til at nye liturgier fornyer gudstjenesteliv og kirkelige handlinger i Døvekirken». Dette delmålet sammen med et annet delmål: «videreutvikle kvaliteten på gudstjenester og kirkelige handlinger» ivaretar vi gjennom vår liturgireform i Døvekirken.

3.1.1.1. Liturgireform i Døvekirken

Den norske kirke har de siste årene gjennomført en gudstjenestereform med ny hovedgudstjeneste, nye kirkelige handlinger, ny salmebok og ny tekstbok. Bibelselskapet har i 2011 utgitt en ny bibeloversettelse. Kirkemøtet vedtok i 2011 at tekstboken også skulle oversettes til tegnspråk. Dette vedtaket i Kirkemøtet er ikke fulgt opp med midler til oversettelsesarbeidet. Derfor har Døvekirken i stor grad måttet søke midler eksternt gjennom prosjekter og i stor grad om-disponere midler og ressurser innenfor egne budsjettammer. Dnk må i sine budsjetter sette av midler slik at reformer i Dnk også utvikles på norsk tegnspråk.

Døvekirken kan ikke bruke Dnks materiale på lik linje med resten av Dnk fordi det ikke foreligger på norsk tegnspråk og ikke er tilrettelagt i forhold til døves visuelle kultur og kontekst. Derfor har Døvekirken etablert sin egen gudstjenestereform. Denne reformen bør gis årlige midler fra Den norske kirke.

Gudstjenesten i Døvekirken er en kontekstualisert gudstjeneste for en språklig og kulturell minoritet i Norge og bærer preg av dette. Eksempler på dette er lystenning i begynnelsen og lysslukking av samme lys på slutten av gudstjenesten erstatter klokkeringing. Likeledes at tegnspråkpoesi og tegnspråksalmer erstatter norske salmer. Alterboken med liturgiene foreligger filmet på norsk tegnspråk. I tillegg er det utarbeidet støttemateriell som tar utgangspunkt i Hovedgudstjenesten for Den norske kirke. Det inkluderer en praktisk veiledning, tegnglossing og en autorisert oversettelse til bokmål til bruk for tegnspråktolkene når de stemmetolker.

I 2019 har vi ferdigstilt tegnspråklige liturgier for de kirkelige handlinger. Liturgiene for dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelse er godkjent av Oslo biskop i samarbeid med Kirkerådet og i

Frivillige og ansatte på årlig kurs i liturgi uke 26.

tråd med liturgiene vedtatt i Kirkemøtet. Godkjenningen skjedde 20. mars 2019, og ble gjeldende fra 1. påskedag 2019. Liturgiene kan finnes på www.tegnliturgi.no.

A

VÅR FAR blikk-↑ M HIMMEL
 NAVN DITT HELLIG EVIG
 DITT RIKE KOMME-NED
 DIN VILJE HIMMEL blikk-↑ nikk
 OGSÅ SPRE-UTOVER-JORDA
 BRØD ↑ GI I DAG HVER-DAG
 blikk-↑ MINE SYNDER DU ↑ TILGI
 SYNDER flathånd+distribusjon fra v til h, nikk
 JEG TILGI +distribusjon nikk
 OND kropp vendes mot venstre BLI-TRUKKET-
 MOT fortvilt ansikt NEI rist
 DYTTE-UNNA-OND, LEDE-MOT-DEG↑ nikk
 RIKE flathender opp, og ut til hver side
 HIMMEL, MAKT, ÆRE DIN.

AMEN

Utklipp fra Døvekirkenes alterbok: Fader Vår (tegglossing som viser hvordan bønnesies på norsk tegnspråk).

3.1.1.2. Ukeskurs i liturgi

Vi har også i 2019 gjennomført vår årlige kursing av ansatte og frivillige medliturger som ivaretar delmålene: «videreutvikle kvaliteten på gudstjenester og kirkelige handlinger» og «tilby opplæring og bidra til systematisk oppfølging av frivillige gudstjenestemedarbeidere».

I 2019 ble det gjennomført ett ukeskurs i liturgi for alle ansatte i Døvekirken i uke 17 og ett ukeskurs for ansatte og frivillige i døvemenighetene i uke 26. Disse to ukene vil også fortsette som ukeskurs i uke 18 og uke 26 i 2020 for å heve den liturgiske kompetansen og kvaliteten i praktiseringen av tidebønner, gudstjenester og kirkelige handlinger i alle døvemenighetene. Døvekirken deltok på og hadde ansvar for åpningsgudstjenesten på Oslo biskops fagdager på Sundvolden i juni 2019 som hadde liturgisk praksis som hovedtema.

3.1.1.3. Andre viktige delmål

- «Tilby gudstjenester på ulike tidspunkt tilpasset folks behov».
 Vi har gjennomført forsøk på å ha gudstjenester på ulike tidspunkter, for eksempel kl 15 og kl 18. Vi vil evaluere erfaringene og følge opp disse videre. I enkelte menigheter har de etter lengre prøvetid etablert nye tidspunkter for de faste gudstjenestene. Ett eksempel er gudstjenestene i Tromsø døvekirke som har kl. 13:00 som fast gudstjenestetid og der gudstjenesten alltid etterfølges av kirkekafe og middag.
- «Inspirere menighetene til lokalt økumenisk gudstjenestearbeid»
 Døvekirken har alltid hatt stort innslag av medlemmer fra andre kirkesamfunn som deltar på de faste gudstjenestene. Vi har i 2019 gjennomført 6 økumeniske gudstjenester.

- «Synliggjøre både søndagskirken og aktivitetene i kirken gjennom uken»
Vi bruker tradisjonelt Døves Blad (vårt menighetsblad) og har de siste årene økt vår informasjon gjennom våre hjemmesider, Facebooksider og Instagram-profiler. Vi informerer både om kommende aktiviteter og legger ut fortløpende bilder og videoer fra aktivitetene. En målsetting er at denne informasjonen i økende grad formidles på tegnspråk gjennom filmklipp som legges ut på hjemmesidene og på sosiale medier.
- «Bidra til at oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe»
Vi har nå fått en gravferdsliturgi på norsk tegnspråk, og vi håper dette vil bidra til at oppslutningen holdes oppe og på sikt øker.
- «Bidra til at flere velger kirkelig vigsel»
Vi har nå fått en vigselsturgi på norsk tegnspråk, og vi håper dette vil bidra til at flere velger kirkelig vigsel hos oss.
- «Styrke samisk gudstjenesteliv i Oslo bispedømme»
Døvekirken har alltid hatt døve samer som har tatt aktiv del i våre gudstjenester og i menighetslivet i Døvekirken. Vi har i 2019 hatt 9 gudstjenester med samiske innslag.

3.1.1.4. Gudstjenestestatistikk for 2019

I februar 2017 ble en ny gudstjenesteforordning vedtatt av Oslo biskop, og denne ble videreført i 2019.

Døvekirken noe ekspansive forordning av gudstjenester basert på Døvekirken nye bemanningsplan tilsier en jevn vekst i antall gudstjenester og liturgiske samlinger i alle døvemenighetene i årene som kommer.

Statistikken for 2019 viser at antall gudstjenester og oppslutningen holder seg på et høyt nivå etter at den i de siste årene er doblet siden 2011.

Dette også i en tid med vakanser i to menigheter i 2019. Dette skyldes innsatsen av både ansatte og frivillige og at Oslo biskop gav 3 teologistudenter og en lek gudstjenesteleder fullmakter til å vikariere i døvemenighetene i 2019. Bruk av studenter som liturger og medliturger bør fortsette også i tiden som kommer.

Døvekirken fokus over lang tid knyttet til utvikling av tidebønner, liturgier, poesi og bønner ser vi nå har utviklet seg til et engasjement og entusiasme for menighetenes gudstjeneste og liturgiske liv. Det er gledelig og en frukt av et målrettet arbeid over tid og like mye frukt av kirkens budskap om at der man sår skal det høstes. Mange døve snakker om og gleder seg over dette.

Denne entusiasmen virker også sammen med de ønskede kirkepolitiske uttrykte målene om økt antall gudstjenester, kirkelige handlinger, tidebønner og tilstedeværelse «i hele landet» som også innbefatter distriktene rundt døvekirken.

Døvekirken gudstjenestereform er i hovedsak finansiert gjennom prostiets og fellesrådets egne midler og budsjetter. I tillegg har døveprostiet over tid søkt betydelige eksterne midler i støttesordenen en million årlig gjennom nå mange år. Det bør arbeides med å sikre finansiering også fra andre kilder til sentrale oppgaver som utarbeidelse av liturgier og annet materiell som ellers finansieres på bokmål og nynorsk. Her vil Oslo bispedømmeråd og Kirkerådet utfordres av Døvekirken i tiden som kommer.

3.1.2. Tilby dåp og trosopplæring til alle barn, unge og voksne

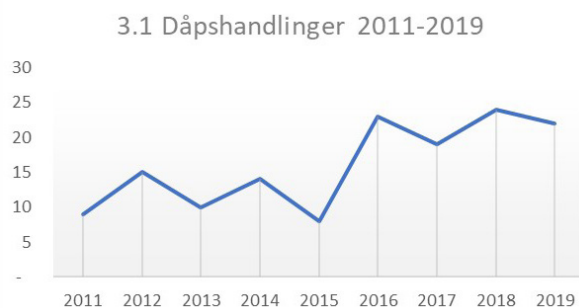
Døvekirken har engasjerte medarbeidere som gir et godt og attraktivt tilbud til både døve barn og unge og barn av døve. Vi har også rekruttert mange unge frivillige som medhjelpere under våre tiltak.

Det har blitt mer utfordrende å få tak i døve barn og ungdommer når de ikke lengre kommer til de statlige døveskolene, da sistnevnte var vår naturlige informasjonskanal. Det finnes kommunale døveskoler med økende elevtall. Vi jobber da annerledes enn andre menigheter i Dnk med hensyn til hvordan vi informerer om vårt tilbud, for eksempel gjennom sosiale medier.

3.1.2.1. Dåp i Døvekirken

Vi tar for oss delmålene:

- «gjøre informasjon om dåp og dåpens innhold mer tilgjengelig og synlig»
- «legge til rette for økt kvalitet på menighetenes møter med dåpsfamilier og dåpskandidater»
- «utvikle og prøve ut ulike tidspunkt og rammer for dåp»

Utviklingen i antall dåp 2011-2019.

Aldri før har døveprestene døpt så mange barn som i 2018 og 2019. Det er gledelig og frukt av et langt og møysommelig arbeid. Generelt opplever vi en økende etterspørsel etter dåp med involvering av døvekirken. Utfordringen vår er at døve barn med hørende foreldre døpes vanligvis i sin lokale menighet uten at dette registreres hos oss. Antall dåp holder seg fortsatt økt: 39 i 2019.

I 2019 fikk vi vår dåpsliturgi på norsk tegnspråk for første gang, og denne er tilgjengeliggjort på tegnliturgi.no. Mer om dette under punkt 3.1.1.1..

For å kommunisere vårt tilbud om dåp til hele målgruppen er vi avhengig av et godt samarbeid med lokale menigheter og bispedømmene. Vi vil i årene som kommer jobbe mer systematisk på hvordan vi informerer om og inviterer til dåp, for eksempel med tegnspråktekster på våre hjemmesider.

Vi har også utviklet et skjema som brukes under dåpssamtalene, for å sikre at alle får samme informasjon og at all informasjon fra dåpsfamilien gis til oss. Vi vil også se på ulike tidspunkt og rammer for dåp i denne forbindelse.

Soul Children Sign ble i 2019 et nytt nasjonalt tiltak i Døvekirkenes trosopplæring.

3.1.2.2. Trosopplæring i Døvekirken

Vi tar for oss delmålet «videreutvikle kvaliteten i trosopplæringstilbudet». Trosopplæringen er en integrert del av menighetsarbeidet i alle menigheter. Den er forankret lokale trosopplæringsplaner som igjen er del av «Helhetlig menighetsplan» i hver enkel menighet som gjennomgås og revideres i forbindelse med årlige prostebesøk. I tidligere år har vi jobbet med revidering av lokale trosopplæringsplaner der vi har drøftet nasjonale og lokale tiltak, der vi i 2019 kom frem til 15 tiltak som er felles for alle døvemenighetene. Disse menighetene kan i tillegg også ha lokale tiltak. I denne forbindelse har vi også etablert et nytt fellestiltak: Soul Children Sign. Dette er et tegnspråkkor for barn og unge i alderen 10-17 år og gjennomføres med helgesamlinger. Planene ble godkjent av Oslo biskop i september 2019. Menighetene ble kurset i disse planene med medvirkning fra Oslo bispedømmekontor og fra Døvekirken sentralt.

Ellers har vi i 2019 videreført materiellutviklingen med blant annet en ny flyer som kan deles ut når vi ønsker å informere om vårt trosopplærings-tilbud med kontaktinformasjon til alle våre

trosopplæringsansatte. Vi har i 2019 videreført prosjektene våre finansiert med eksterne midler (primært Stiftelsen Dam):

- «Den første boken». Dette prosjektet har bidratt med oversettelse av tekster til norsk tegnspråk som vi kan bruke i vår trosopplæring.
- «Barnas tegnspråklige møteplass» har etablert en møteplass der tegnspråklige foreldre og barn kan møtes. Barna mottar våre trosopplæringstiltak, mens foreldrene får foredrag eller mulighet til å snakke sammen om relevante temaer. Møteplassene får vi til i samarbeid med døveforeningene.

3.1.2.3. Konfirmasjon i Døvekirken

Det er gjennom konfirmasjonstilbudet fra Døvekirken vi ønsker å satse på følgende delmål: «arbeide for at oppslutningen om konfirmasjon øker».

Nedleggningen av de statlige døveskolene har ført til et desentralisert skoletilbud for døve og hørselshemmede barn og ungdommer. Døvekirken må derfor tilby et mer variert konfirmasjonstilbud til denne målgruppen.

Tilbudet gis derfor på forskjellige plan: som tilrettelegging for konfirmanter i lokale menigheter, som tilbud i Døvekirken og gjennom en nasjonal konfirmantleir. Derfor gjennomfører menigheter både konfirmantundervisning i Døvekirken og følger opp døve og hørselshemmede konfirmanter i sine lokale menigheter. Trosopplæringslederne og trosopplæringsmedarbeidere gir også råd til lokale kateketer og andre trosopplæringsmedarbeidere om det å ha en døv og hørselshemmet konfirmant og hvordan undervisningen lokalt kan tilrettelegges. Det er stor variasjon fra år til år i antall konfirmanter i den enkelte menigheten.

Døvekirken arrangerer en nasjonal konfirmantleir i Trondheim der både døve og hørselshemmede konfirmanter fra Døvekirken og lokale menigheter deltar. Vi bor på Nidaros Pilegrimsgård, og har undervisningen i døvekirken lokaler. Opplegget på leiren ivaretar elementer i vår konfirmantopplæring som ikke tilbys i lokale menigheter, for eksempel hvordan vi som døve og hørselshemmede opplever gudstroen samt gjennom lesning av Effatateksten (Mark 7,31-37) og hvordan vi skal forstå denne teksten i vår samtid.

3.1.2.4. Tilbud til voksne

Det er i ungdomsårene mange døve vedkjenner seg og identifiserer seg med sin døvhet. Et godt tilbud til døve ungdommer ikke bare i menighetene, men også på nasjonalt plan, er derfor et viktig delmål for Døvekirken (vår formulering): «Unge voksne 18–30 år har et relevant, livsnært og tilgjengelig tilbud fra kirken.» Vi vil videreutvikle vårt tilbud til denne målgruppen i årene som kommer.

I 2019 deltok vi på ungdomsutveksling for ungdommer mellom 14 og 30 i regi av det europeiske døvekirkelige fellesskap IEWG i samarbeid med Døvekirken i Tyskland. Fra 2019 har Døvekirken etablert en egen sommerleir fra 13 – 17 år da utvekslingsleiren oppleves å ha et vel vidt alter-

spenn fra 14 – 30 år. De over 17 kan fortsatt delta på utvekslingsleiren.

3.1.3. Gi kunst og kultur rom i kirkene våre

Kunst og kultur har, som nevnt i Oslo bispedømmeråds strategiplan, alltid vært en integrert del av kirkens uttrykk. Kunsten kan videre knytte sammen livserfaring og tro.

Vi ser på delmålet: «utvikle kirkene som tradisjons- og kulturbærere på kunst- og kulturfeltet, og vise kirkekunsten som kilde til livstolkning».

Døvekirken som menigheter med stort visuelt fokus og et visuelt-gestuet språk er en viktig kulturell aktør i døvesamfunnet, men samtidig også en ambassadør for døvesamfunnet inn i kirken. Døvesamfunnet har alltid hatt stort fokus på poesi og teater. Gjennom gudstjenestereformen er Døvekirken pådriver for utviklingen av nye tegnspråkbønner, tegnspråkpoesier og tegnspråksalmer. Vi har i 2019 arrangert kurs med ansatte og frivillige der vi har hatt som mål å motivere til nye forfattere av tegnspråktekster som kan brukes som bønner, tegnspråksalmer og poesier. Vi har med dette samlet inn mange nye tekster som vi på sikt håper vil bli tatt i bruk i døvekirkelige handlinger og etter hvert i Den norske kirke ellers.

Vi jobber også med Deaf Space, Safe Space og universell tilrettelegging. Døvekirken har i 2017-2019 samarbeidet nært med Oslo bispedømmes kirkefagavdeling ved Knut Erik Tveit og KA/Kirkerådet ved Oddbjørn Sørmoen om universell tilrettelegging generelt og tilrettelegging av kirkens rom og budskap til døve og døvblinde spesielt. De har på sin side utfordret alle de største kunst- og kulturinstitusjonene i Norge til et samarbeid om universell tilrettelegging. Det er meget inspirerende for oss å være med på dette store prosjektet der Den

Eksempel på Deaf Space – vi sitter i sirkel for å se hverandre.

norske kirke virkelig er en motor. Døvekirken prioriterer dette samarbeidet også i fortsettelsen. I 2019 har vi skapt trygge rom der alle kan se hverandre, og kunne uttrykke seg på sitt eget språk. Vi har også jobbet med møtekultur. Et fysisk utslag av dette er at vi for eksempel har begynt å bytte ut møtebordene med runde bord der alle kan sitte og se hverandre under møtene da vi er avhengige av å se alle for å følge med på en god og trygg måte. Dette medvirker også til at vår minoritetskultur kommer til uttrykk i hvordan vi utformer og bruker kirkerommene våre i forbindelse med kulturelle og kunstneriske arrangementer.

Videre ser vi på delmålene:

- «legge til rette for felles markedsføring av kulturtilbud»
- «invitere kunstnere til å bruke kirkene som kulturarenaer»
- «styrke mulighetene for kulturaktiviteter i utvalgte kirker»

Flere av døvemenighetene samarbeider med de lokale døveforeningene, frivillighetssentraler for døve, idrettsforeninger og skoler om kulturelle innslag. For eksempel blir kirkerommet flere steder brukt til kulturaktiviteter i samarbeid med ulike aktører fra døvesamfunnet. I Trondheim var vi for eksempel med på Kulturnatt, og hadde felles markedsføring. I Oslo tilrettelegger vi for

Oslo Sign Sing (OSS), et tegnspråkkor for voksne som øver i våre kirkelokaler og synger på norsk tegnspråk under utvalgte gudstjenester.

Vi må også være der døve er, og hvert år arrangeres det Døves kultur dager i regi av Norges Døveforbund som er en tegnspråklig kulturfestival som innledes med en fagdag. Døvekirken bidrar på denne årlige kulturfestivalen med ulike programinnslag og gjennom en gudstjeneste som er en fast del av programmet. I 2019 arrangerte Innlandet døveforening kultur dagene, og vi hadde gudstjeneste i samarbeid med dem på Domkirkeodden, Hamar.

3.1.4. Diakoni og samfunnsansvar

Døvekirken er en sentral samfunnsaktør i døvemiljøet. Som spesialtjeneste er engasjementet spisset mot døve og døvblinde som en språklig og kulturell minoritet. Som spesialmenigheter har Døvekirkene et bredt diakonalt tilbud. Døvekirkene er et av de sentrale samlingspunkt for døvemiljøet. Menighetene har utviklet og utvidet dette arbeidet de siste årene. Med over 700 dager med åpne kirker hvor det da ofte er diakonale- eller liturgiske samlinger finner man nå gjennomsnittlig minst to åpne døvekirker i Norge hver eneste dag. Alle døvemenighetene har diakoniplaner. Det er et behov for en revisjon av diakoniplanene.

Stiftelsen Signo er en selvstendig, diakonal stiftelse innen Den norske kirke/Døvekirken og gir et tegnspråklig diakonalt tilbud til døve, hørselshemmede og døvblinde. Signo ble grunnlagt som «Hjemmet for Døve» av den første norske døvepresten Conrad Svendsen i 1898, fem år etter at han ble utnevnt til døveprest i Kristiania.

Døvekirken og Signo er på mange måter to sider av samme sak. Sammen ivaretar vi en kirkelig betjening i et tegnspråklig miljø som omfatter døve og døvblinde med varierende behov. Døvekirken er representert i stiftelsens råd og hovedstyre. Døveprosten har hatt fast sete i hovedstyret fram til 2019, der det ble endret til at Døvekirken har fast representasjon i hovedstyret på lik linje med sin representasjon i stiftelsens råd. Signo har ansatt en egen prest som også er en del av det faglige fellesskapet i Døvekirken, og deltar på medarbeidersamlinger og andre samlinger i døveprostiet. Døve-menighetene har et tett samarbeid med Signo der virksomhetene deres er lokalisert, særlig i Trondheim, Bergen, Sandefjord og Oslo.

Delmålene vi har fokusert på i 2019 er:

- «bidra til at alle menighetene prioriterer diakoni gjennom planer og tiltak» Lokalt og globalt diakonalt arbeid er styrket gjennom strategisk tilrettelegging og samarbeid med andre diakonale aktører. Stavangermodellen er en modell utviklet i Stavanger der Døves menighet Stavanger er en av flere aktører i dette samarbeidet. Målsettingen er å styrke samarbeidet mellom alle parter i døvemiljøet for å styrke barn og unges oppvekstvilkår. Stavangermodellen har blitt en modell for alle døvemenighetene i Norge. Vi har tidligere nevnt «Barnas tegnspråklige møteplass» under punkt 3.1.2.2. og denne er trosopplæringsens form for Stavangermodellen.

Stavangermodellen er en modell for utvidet samarbeid mellom alle aktører i Stavanger til glede for barn og ungdoms oppvekstvilkår. Stavangermodellen er nå spredd til alle døvemenighetene som en modell for samarbeid og etablering av nye tegnspråklige møteplasser.

- «fremme forståelse for nødvendigheten av et grønt skifte i samfunnet og enkeltmenneskers liv. Øke antall grønne menigheter» Våre menigheter i Bergen og Oslo er grønne menigheter. Bergen har vært miljøfyrtårn gjennom mange år. Døves menighet i Oslo har utviklet konsept videre med diakonale tilbud som oppfordrer til gjenbruk, for eksempel «Grønn torsdag» med ulike temaer som «gjenbruk av håndklær», «sy kaffefilter av brukt stoff», «plantebytte» og lignende. Vi vil jobbe for at de andre menighetene våre kommer etter, også for hovedkontoret.
- «videreutvikle arbeidet med religionsdialog lokalt og regionalt» I døvemenighetene er det flere innvandrere både som medarbeidere og frivillige. Videre har døvemenighetene gjennom sin historie hatt stor økumenisk åpenhet og også åpenhet mot andre religioner. Både jøder og muslimer har tatt og tar aktivt del i menighetene både som deltakere og som frivillige.

Misjonsarbeid. Kontinuitet er et godt ord for å beskrive Døvekirkenes misjonsengasjement. Døvekirken har samarbeidet med Det norske Misjonsselskap (NMS) gjennom over 60 år om bygging av døveskoler, speiderarbeid, døveprest-tjeneste og menighetsetablering. Andre aktører i døvemiljøet har også engasjert seg i samarbeid med døvemiljøet på Madagaskar. Likeledes samarbeid med et NMS-prosjekt i Kamerun. Døvekirkenes misjonsarbeid er etablert i en egen misjonskomite der alle døvemenighetene er representert. Alle menighetene og fellesrådet har misjonsavtale med NMS. Misjonsengasjementet er og har alltid vært stort i Døvekirken. Representanter fra døvemenighetene i Norge er jevnlig på besøk i Madagaskar og vi har et utvekslingsprogram for døve ungdommer. Kontinuitet i dette arbeidet syns å ha stor verdi. Dette har skapt viktige relasjoner mellom menighetene og misjonsarbeidet.

Misjon er hele tiden i endring, og dette påvirker arbeidsmetodene både i NMS og i Døvekirken. Vi har blant annet samtalt med NMS om mulighetene for på sikt å kunne engasjere en døv medarbeider som rådgiver for det døvekirkelige arbeidet.

I januar 2019 ble Døvekirken invitert av NTNU, OSLOMET og UiO til å besøke deres samarbeidsprosjekt med Universitetet i Addis Abeba, Etiopia. Sammen har de over tid samarbeidet om å utvikle tegnspråk som fag ved universitetet i Addis Abeba. Målsettingen for besøket i 2019 var å etablere en relasjon mellom Det etiopiske bibelselskap, Døvekirken i Norge og studenter, ansatte og doktorgradsstudenter ved universitetet i Addis Abeba. Målsettingen er deling av erfaringer med bibeloversettelse.

Det vises til misjonskomiteens årsmelding for mer detaljert informasjon.

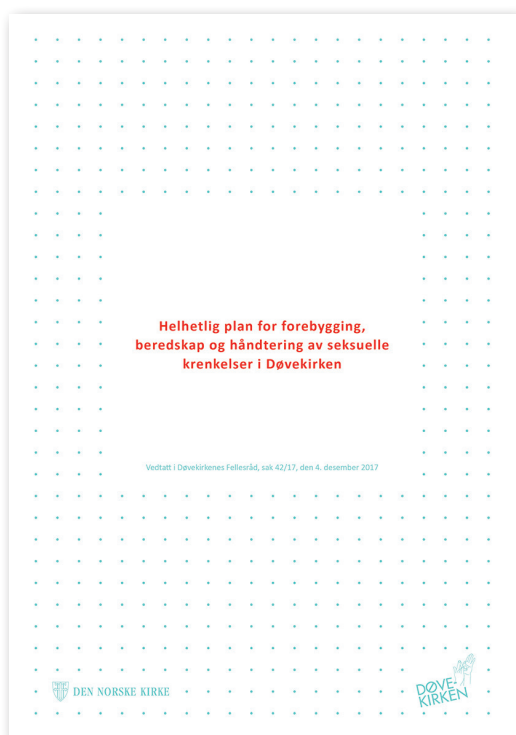
Ungdomsutveksling mellom Madagaskar og Norge skjer jevnlig.

Det europeiske døvekirkelige fellesskap IEWG. Døvekirken i Europa er organisert i en egen organisasjon som i hovedsak arrangerer en faglig konferanse hvert annet år for ansatte og frivillige og en årlig ungdomsleir. Utover dette er dette også et fellesskap som har til hensikt å etablere samarbeid og styrke nettverket mellom det døvekirkelige arbeid i Europa og medvirke til økumenisk samarbeid. Ved konferansene deltar alltid et betydelig antall representanter fra kirker utenfor Europa. For tiden er det Døvekirken i Norge ved døvepresten som er den valgte leder for organisasjonens styre (www.deaf-iewg.org).

- «samarbeide med andre aktører for å motvirke utenforskap og ta ansvar for skaperverket» Lavterskeltorsdag i Oslo er et lignende konsept som Stavangermodellen, men har ungdom og voksne som trenger kontakt med kirken, NAV og behandlingsapparatet som målgruppe. Uten forhåndsavtale kan alle hver torsdag mellom 13:00 – 15:00 få en konsultasjon med psykolog, arbeidsveileder, prest eller diakon. Før og etter dette tidsrommet er det i Døves menighet Oslo etablert en lavterskelkafe. Dette er en måte å kombinere åpen kirke, liturgiske samlinger og diakoni for å skape et tegnspråkmiljø.

- «Forbygge seksuell trakassering og overgrep i kirkelige miljøer»

Vi har vår egen «Helhetlig plan for forebygging, beredskap og håndtering av seksuelle krenkelser i Døvekirken», og bruker denne aktivt under planleggingen av våre tilbud samt i håndteringen av meldinger om seksuell trakassering og overgrep. Vi jobber videre med å gjøre denne tilgjengelig på norsk tegnspråk.

- «Styrke kirkens tilstedeværelse i den digitale offentligheten og sosiale medier»

Vi har etablert oss tidligere med egne hjemmesider og Facebooksider. I 2019 har vi blitt mer synlige på Instagram, og merker dette er en nyttig plattform.

- «Øke kirkens inntektsgrunnlag, herunder menighetenes givertjeneste»

Vi har etablert vipps som mulighet ved kollekt og innsamling av penger. Vi har også søkt eksterne midler der vi kan, for eksempel de tidligere nevnte prosjektene under punkt 3.3.2. der vi fikk støtte fra Stiftelsen Dam. Vi søker også blant annet K-stud med flere om støtte til ulike tiltak. Det er i noen grad givertjeneste knyttet til Døvekirkens misjonsprosjekter. Utover dette er årlige basarer en viktig inntektskilde for menighetene.

3.1.5. Deltakelse og demokrati

Kirke og menighetsliv er avhengig av frivillig tjeneste og innsats, og skal også være et godt og attraktivt arbeidssted. Døvekirken er en AV-organisasjon. Målet er at døve fremstår som «herrer i eget hus». Kirkevalget 2019 har gitt nye folkevalgte mulighet til å ta ansvar i kirken sammen med kirkens ansatte. Etablering av enhetlig ledelse i Døvekirken har økt demokratisering og økt døv deltakelse som mål og skal evalueres mot dette målet gjennom prosjektperioden.

Delmålene vi tar for oss er:

- «Arbeide for økt deltakelse i kirkevalgene og for at flere stiller til valg»
Allerede i 2018 satte døvekirken fokus på kirkevalget i 2019. Til dette var det et mål å ha menighetsrådsvalg i to nye menigheter, Sandefjord og Kristiansand. I forkant av valget i 2019 har Døvekirken og Kirkerådet jobbet sammen om en revisjon av valgordningen som i større grad tar hensyn til at Døvekirken nå er landsdekkende. Under prostebesøk og felles samlinger har dette vært tatt opp. Menighetene har jobbet aktivt med å rekruttere flere til å stille på valglisten, og det er blitt valgt inn flere nye medlemmer i menighetsrådene.

En lydhør forsamling på 125 årsdagen for vigslingen av Kristiania døvekirke.

Kirkeverge Camilla Høiberg og programleder Siv Mittet.

Døveprost Roar Bredvei.

- «Arbeide for at bispedømmeråd og fellesråd får enhetlig ledelse og alle ansatte som arbeider i soknet får samme arbeidsgiver»
Døvekirken har i søkt Kirkerådet om en forsøksordning om enhetlig ledelse og er klar til å sette i gang forsøksprosjektet fra 1. april 2020.
- «Sikre god opplæring av folkevalgte»
Døvekirken bruker aktivt det årlige Døvekirkenes Fellesmøte som arena for opplæring av folkevalgte. I tillegg har alle menigheter i Døvekirken en helhetlig menighetsplan som gjennomgås under de årlige prostebesøkene. Diskusjonen rundt planene og prostebesøket som helhet fungerer ofte som en god anledning for opplæring.

På Fellesmøtet i 2019 hadde vi «Frivillighet» som tema, nærmere bestemt hvordan vi kan rekruttere og følge opp frivillige på en god måte.

- «Rekruttere flere unge til kirkelig utdanning og tjeneste»
Det har over tid vært en uttalt strategisk målsetting at flere døve skal bli ansatt i Døvekirken. Det handler om alle kirkers egenart, at det rekrutteres fra kirkens egne rekker. Derfor oppfordres døve til å søke og døve studenter følges tett opp gjennom studiet, praksisplasser, veiledning, tilbud om vikaroppdrag og inklusjon i Døvekirkens faglige fellesskap. Det viser seg at dette arbeidet er grunnleggende for å sikre rekrutteringen til kirkelig tjeneste. Dette arbeidet har ført til at to tegnspråklige studenter har fullført teologistudier i 2019, og blir ordinert februar 2020. Vi åpner også opp for at søkere kan kombinere stillinger i prostelinjen og fellesrådslinjen, slik at disse får engasjement hos oss i større stillinger. Til sist har vi også tilrettelagt for ansatte som studerer i form av

at de har fått permisjon med lønn for å kunne fortsette i studiene.

- «Legge til rette for at ansatte velger å stå lenger i tjeneste»
Døvekirken er et tjenestested som krever høy kompetanse på to fagfelt, både innenfor det kirkefaglige og døvekirkefaglige. Det er bare unntaksvis vi finner ansatte som har full kompetanse i begge felt ved ansettelse. Derfor må Døvekirken jobbe aktivt både med å oppmuntre døve til å ta utdanning og med kontinuerlig kompetanseheving av våre hørende og døve ansatte. Kompetanseutvikling på alle plan både blant ansatte og frivillige tror vi er med på at flere får lyst til å jobbe i kirken, og til å stå lenger i tjeneste.

Det bør lages utdanningsløp for eksempel fra trosopplæringsmedarbeider eller diakoniarbeider til kateket eller diakon til prest og det bør opprettes utdanningsstillinger i Døvekirken. I dette arbeidet er det nødvendig at Døvekirken arbeider tett sammen med Kirkerådet og Oslo bispedømme.

Døvekirken har etablert et samarbeid med flere utdanningsinstitusjoner innenfor kirkelige fag. Et viktig samarbeidsområde er tilrettelegging av studier og kurs for døve studenter og døve ansatte som studerer. I perioden 2014 – 2019 blir det gjennomført studier i samarbeid med Døvekirken ved NLA, Teologisk fakultet, Høyskolen i Volda og VID. Gjennom dette samarbeidet har flere medarbeidere i trosopplæringen oppnådd 60 SP innen pedagogikk og teologi. Flere tar også master i kirkelig undervisning ved MF vitenskapelige høyskole.

Ansatte i fellesrådet gjennomfører videreutdanning i personalledelse.

Valgerd Svarstad Haugland er fylkesmannen som har fulgt døvekirken tett siden hun var kirkeminister.

Conrad Svendsens barnebarn og tippoldebarn hilste.

Døveprest Lise Lotte Kjær fra København deltok i liturgien.

Tidligere hovedprest Anders kjus.

For kompetanseutviklingen i norsk tegnspråk arrangeres det hvert år et etterutdanningstilbud for Døvekirken sine ansatte.

- «Videreutvikle kirken som et attraktivt og godt arbeidssted, også for mennesker med funksjonsnedsettelse»
Døvekirken skal ikke bare være kirke for døve, men AV døve. Dette innebærer at Døvekirken skal være en arbeidsplass for døve.

Døvekirken ser ikke på døvhet som en funksjonshemming, men som en ressurs. Det er også ønskelig at døvblinde i større grad skal kunne gjøre tjeneste i Døvekirken. Likestilling i Døvekirken er både likestilling av begge kjønn og likestilling mellom døve, døvblinde og hørende.

Mens det i 2016 var god søkning til stillinger i Døvekirken opplevde vi i 2017-2019 få søkere til prestestillingene i Ålesund og Trondheim. I 2018 hadde vi 3 tegnspråklige som innen kort tid ville fullføre sine teologistudier, 2 av disse fullførte studiene i 2019. Oslo biskop gav dem og en lek gudstjenesteleder fullmakter i 2018 slik at de kan fungere som vikarer, også i 2019. Dette har vært til stor glede for menighetene og forhåpentlig også for studentene selv. På lengre sikt må det tenkes radikalt nytt for å rekruttere nye studenter til tjeneste i Døvekirken. Det må også arbeides for at ansatte tilbys praksis og utdanning slik at de for eksempel kan gå fra trosopplæringsmedarbeider til kateket for senere å bli prest. Dette vil kreve at det etableres egne program for dette. Videre bør det etableres et formelt samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner innen tegnspråk og kontekstuell teologi for å utvikle fagmiljøet i Døvekirken.

Et godt arbeidsmiljø, både fysisk og psykososialt, er viktig for at flere skal få og beholde lyst til å arbeide i kirken.

Døveprosten og kirkevergen samarbeider om en felles ledelse etter Asker-modellen. Dette samarbeidet utvikles hele tiden innenfor en samordnet ledelsesmodell. Det er langt på vei etablert en samordnet stab ved hovedkontoret og samarbeidet på personal- og budsjett har fortsatt i 2019 slik at flere oppgaver løses. Erfaringene tar vi med oss videre i prøveordningen med Enhetlig ledelse.

Prosten og kirkevergen reiser på prostebesøk til alle menighetene minst en gang i året for å møte menigheten, menighetsrådet og staben, for å kartlegge det fysiske arbeidsmiljøet og for å gjennomføre årlige medarbeidersamtaler. Prosten og kirkevergen har også et tett samarbeid med verneombudene gjennom arbeidsmiljøutvalget (AMU) og oppfølging av vernerundene. Viser til AMUs årsmelding, vedlegg 6.1, for ytterligere detaljer.

Døvekirken er en arbeidsplass der to kulturer og to språk møtes: den tegnspråklige døvekulturen og den talespråklige norske kulturen. Vårt muntlige arbeidsspråk er norsk tegnspråk, mens det skriftlige arbeidsspråket er primært bokmål.

Der forskjellige kulturer og språk møtes bør det fokuseres særlig på dialog og samarbeid. Det gjelder både i stab og i menighet. Det er derfor en nødvendig prioritering av Døvekirken å satse på arbeidsmiljøet slik det nå er gjort over tid. Oslo bispedømme sine verdier åpenhet, kvalitet, engasjement og respekt (ÅKER, se vedlegg 6.3) gis fokus på alle samlinger i Døvekirken blant ansatte og blant frivillige. Vi opplever at ansatte og frivillige på denne måten er i ferd med å etablere et aktivt språk for å snakke om arbeidsmiljøet og relasjonen mellom frivillige og stab.

Det arbeides kontinuerlig med at verdiene som ble utarbeidet i denne prosessen med forkortelsen ÅKER (åpenhet, kvalitet, engasjement og respekt) holdes i live, kommuniseres og slik etableres som et språk for samhandling i stab og i menighet. Gjennom et aktivt arbeid med ÅKER har både ansatte og etter hvert også menighetene etablert et språk for å snakke om og etablere et positivt arbeidsmiljø preget av disse verdiene. ÅKER har også blitt lagt til grunn for medarbeidersamtalene med ansatte.

<p>ÅPENHET: Vi vil ha åpen og tydelig kommunikasjon.</p>	<p>På vår arbeidsplass betyr det at vi</p> <ul style="list-style-type: none"> • verdsetter og fremmer mangfold, meningsutveksling og saklig uenighet • deler relevant informasjon • inntar en lyttende og dialogisk holdning til kollegaer og andre vi møter • gir ros og ærlige og konstruktive tilbakemeldinger • følger rutiner for varsling • er tilgjengelige (konkretiseres lokalt)
<p>KVALITET: Vi vil være kompetente og oppdaterte medarbeidere innen hver våre fagfelt.</p>	<p>På vår arbeidsplass betyr det at vi</p> <ul style="list-style-type: none"> • løfter blikket og fokuserer på felles verdier, mål og strategier • er profesjonelle, godt forberedt, ryddige og holder det vi lover • stimulerer til faglig, personlig og åndelig utvikling • har avklarte forventninger til hverandre og til utført arbeid • viser vilje til endring og omstilling • tar imot og inkluderer nyansatte på en god måte
<p>ENGASJEMENT: Vi vil stimulere hverandre til engasjement, refleksjon og utvikling i arbeidet.</p>	<p>På vår arbeidsplass betyr det at vi</p> <ul style="list-style-type: none"> • støtter, oppmuntrer, utfordrer og lærer av hverandre • verdsetter kreativitet, initiativ og skaperglede • gir rom for humor, glede og entusiasme i hverdagen
<p>RESPEKT: Vi vil anerkjenne alles likeverd gjennom å inkludere, bygge tillit og opptre troverdig.</p>	<p>På vår arbeidsplass betyr det at vi</p> <ul style="list-style-type: none"> • anerkjenner alles likeverd uavhengig av kjønn, legning, alder, funksjonsevne, etnisitet, bakgrunn, språk og kultur • anerkjenner hverandres arbeidsfelt som en del av helheten • respekterer beslutninger som er fattet • har nulltoleranse for mobbing • snakker til hverandre og ikke om hverandre • bidrar til gode arbeidsforhold tilpasset den enkeltes livsfase og helse

Døvekirken har sammen med Oslo bispedømme utviklet disse verdiene. Disse verdiene ÅKER blir tatt opp på årlige prostebesøk i alle menighetene, på årlig medarbeidersamling, på alle møter i lokalt AMU og kontaktmøte og i medarbeidersamtalene. På den måten er det etablert et språk for å snakke om arbeidsmiljøet i Døvekirken.

De nye arbeidstidsbestemmelsene har i Døvekirken ført til at alle ansatte nå har likere arbeidstidsrammer for sine tjenester. Vi har så langt klart å unngå reduksjoner i gudstjenestetilbudet på grunn av de nye bestemmelsene eller pga. vakanser. Det har vært tematisert at sokneprestene i Døvekirken bør lønnes på lederavtalen.

Medarbeiderundersøkelsen i Dnk 2019 ble gjennomført blant ansatte i døveprostiet i oktober 2019. Svarprosenten var på 67%. Undersøkelsen er fulgt opp i lokalt kontaktmøte, AMU og vil være tema på medarbeidersamlingen for alle ansatte i begge linjer i Døvekirken i 2020.

3.2. Døvekirken kirkepolitiske målsettinger: Visjon og strategi for 2015-2019

3.2.1 Om prosessen

Døvekirken utviklet sin visjon og strategi, kalt «Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger», for første gang i perioden 2007-2009. I juni 2009 sluttet Oslo bispedømmeråd seg til disse målsettingene.

Etter oppfordring fra Oslo bispedømmeråd er disse kirkepolitiske målsettingene i 2014 revidert som et strategi- og måldokument for Døvekirken for menighets- og bispedømmerådsperioden 2015 – 2019. Målsettingene som ble vedtatt i 2014 er en revisjon av de første kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken som Oslo bispedømmeråd sluttet seg til i 2009.

I 2020 vil Døvekirken kirkepolitiske målsettinger for 2020 – 2024 vil være et hovedtema på Døvekirkenes Fellesmøte. På bakgrunn av innspill fra Døvekirkenes fellesmøte vil det nyopprettede Døves kirkeråd vedta kirkepolitiske målsettinger for 2020 – 2024.

3.2.2. Konkretisering og vurdering av De kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken for 2015-2019

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
<p>1. KIRKEN ER DER DØVE ER SAMLET</p> <p>Egne gudstjenestesteder og menigheter. På steder som ikke har døvekirke, men der det finnes døveforening og/eller et sosialt, språklig fellesskap mellom døve, er det naturlig at det er et kirkelig tilbud som et fast gudstjenestested.</p>	8 levende og aktive menigheter med gudstjeneste annen hver uke, dvs. minst 20 gudstjenester i helger og på helligdager årlig.	Gudstjenesteforordning og etablering av to menigheter til gjennom statusendring fra utvalg til råd og 1 ny prestestilling.	Døvekirkenes fellesråd sin søknad om etablering av menighet i Kristiansand sendt til Kirkerådet.
	Minst et fast gudstjenestested i hvert bispedømme i tillegg til døvekirken med regelmessige gudstjenester minst 3. hver måned dvs. minst 4 gudstjenester i året.	Nyetablering og økning av gudstjenesteantallet.	Oppfølging av gudstjenesteforordningen og kursing i form av ukeskurs i kirkelige handlinger for frivillige og ansatte.
	Mer effektiv bruk av personalressursene dvs. f.eks. prester bør ha minst 24 gudstjenester i helger og på helligdager årlig.	Økning	Implementert bemanningssplanene for å styrke 8 livskraftige døvemenigheter over hele landet.
	En døveprest som følger opp tjenesten i hvert bispedømme (kontaktprest).	Etablering av kontaktprester gjennom endring av stillinger.	Styrket båndene til Oslo bispedømme og alle bispedømmene i forbindelse med jubileumsfeiringen i alle de 8 døvemenighetene og med hovedmarkering av stiftelsesdagen i Oslo.
	En trosopplærer/-kateket som følger opp trosopplæringen i hvert bispedømme (kontakttrosopplærer/-kateket).	Etablering	Etablert også i Kristiansand I 2019.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
2. OPPFØLGING AV DØVE I DERES LOKALE HØRENDE MENIGHETER Noen døve bor for langt fra nærmeste faste døvekirkelige gudstjenestested eller er av andre grunner sterkere forankret i lokale hørende menigheter. Døvekirken og de lokale menighetene har et felles ansvar for å gi dem et fullverdig kirkelig tilbud, og Døvekirken kan tilby veiledning til lokale menigheter slik at disse kan følge opp sine døve og hørselshemmede medlemmer.	Samarbeid med alle bispedømmene og at dette samarbeidet er forankret i kirkerådets og bispedømmenes målsettinger (slik som samisk).	Etablering	Brukte jubileet til å utfordre det enkelte bispedømmet til å ha lokale målsettinger for samarbeidet med Døvekirken.
	Etablere kontakt og samarbeid mellom lokale hørende menigheter, Norges Døveforbund med døveforeningene og Døvekirken.	Etablering	Brukte jubileet til å etablere dette samarbeidet.
	Etablere tilbud for døve f.eks. «nettkonfirmant» som fjernundervisning.	Prosjekt etter gudstjenestereformen, dvs. 2018-2019.	Forberedelse av søknad om eksterne midler.
	Etablere ordninger for både tegnspråktolk, stemmetolk, skrivefolk og folk for døvblinde.	Forhandlinger med NAV etter at NAV med et pennestrøk har endret tolkesituasjonen for døve ansatte og menighetene drastisk.	Analysert og utredet tolkerettigheter for døve ansatte og menighetsmedlemmer i Døvekirken. Oslo bispedømme og Kirkerådet bør oppfordres til samarbeid og avklaringer.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
3. BIBELEN PÅ TEGNSPRÅK Gjennom kontinuerlig oversettelsesarbeid skal bibelen gjøres tilgjengelig på norsk tegnspråk.	Tekstboken for Døvekirken med viktige bibelske fortellinger er tilgjengelig på norsk tegnspråk. Etter dette prioriteres det tekster fra tekstboken for Den norske kirke tilsvarende minst en bibelsk bok i året.	Egen og ekstern finansiering.	Kirkelige handlinger på norsk tegnspråk godkjent av Oslo biskop. Oversettelse av resten av tekstboken.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
4. GUDSTJENESTEREFORM I DØVEKIRKEN Døvekirken fikk sin høymesseliturgi i 1995. I samspill med den norske kirkes gudstjenestereform må Døvekirken utvikles. I tillegg til høymessen må det utarbeides dåps-, konfirmasjons-, vigsel-, gravferds-, og andre liturgier slik at det foreligger alterbøker på norsk tegnspråk.	Gudstjenestereform med ny høymesse samt kirkelige handlinger på norsk tegnspråk.	Finansiering må sikres til og med 2020.	Implementert og gitt opplæring i kirkelige handlinger.
	Tekstbok	Finansiering er sikret ut 2019.	Oversettelsesarbeidet fulgt opp.
	Poesi- og salmebok	Finansiering må sikres ut 2020.	Utviklet flere bønner, salmer og poesier.
	Kontinuerlig utvikling av gudstjenestelivet.	Etablering av gudstjenestevalg for prostiet.	Utviklet utkast til flere alternativ i menighetene.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
5. KIRKENS REFORMER OG PLANER. Døvekirken skal ha aktivt, mangfoldig og hyppig gudstjeneste- og menighetsliv. Trosoppføringsreformen, gudstjenestereformen, diakonireformen, kunst i kirken, demokrati-reformen m.m. skal også gjelde i døvekirken.	Helhetlig menighetsplan etter mal fra kirkerådet som inkluderer trosoppføring, diakoni, misjon, kunst/kultur og tegnspråk-handlingsplan brukes i menighetene.	<p>Evalueres en gang i året, og revideres en gang per menighetsperiode.</p> <p>Opptaksutstyr og rutiner for tegnspråklige sakspapirer.</p>	<p>Lokale trosoppføringsplaner er revidert og godkjent.</p> <p>Nytt kamera i studio er kjøpt inn.</p>
	Det bør fremmes kandidater til menighetsrådsvalg fra distriktene innenfor hver døvemenighet. Kirkevalget må gjennomføres ved alle faste gudstjenestesteder.	<p>Gjennomføring ved kirkevalg 2019.</p> <p>Reisekostnader.</p>	<p>Oversatte valginformasjon til norsk tegnspråk i samarbeid med Kirkerådet.</p> <p>Forberedt og gjennomført valget. Fast tema på hver fellessamling og nyhetsbrev.</p>

5. KIRKENS REFORMER OG PLANER. Døvekirkene skal ha aktivt, mangfoldig og hyppig gudstjeneste- og menighetsliv. Trosopp-læringsreformen, gudstjeneste-reformen, diakoni-reformen, kunst i kirken, demokrati-reformen m.m. skal også gjelde i døvekirken.	Alle faste gudstjenestested-er bør være representert i menighetsrådet/ -utvalg eller et distriktutvalg.	Etableres	Representasjon av hele soknet tatt opp på proste-besøk. Flere menighetsråd har representant fra faste gudstjenestesteder.
	Døvekirken ivaretas i den nye kirkeordningen.	Revidering av forskriftene for Døvekirken som en del av arbeidet med ny kirke-ordning og –lov.	Forskriftene revidert i 2019 på Kirkemøtet. Søknaden om enhetlig ledelse viser hvordan vi ønsker å ivaretas i den nye kirkeordningen.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
6. IVARETAKELSE AV KOMPETANSE OG DEN FAGLIGE FORANKRINGEN PÅ DEN DØVEKIRKELIGE TJENESTE Videreutvikle den døvekirkelige tjenesten gjennom et aktivt faglig arbeid. Sette i gang rekrutteringsarbeid for å få flere søkere til stillinger i døvekirken og å få flere døve til å ta kirkelig utdanning.	Etablering av en spesialisering for døvekirkelig tjeneste i samarbeid ved høyskole/ universitet (f.eks. HiST/MF).	Etablering av flere kurs og studieopplegg, videre-utvikling av etterutdannings-opplegg. Kompetanseplaner.	Tre ansatte studerer på erfaringsbasert master i kirkelig undervisning (MF).
	Flere døve studenter i kirkelige og andre relevante fag.	Rekruttering og oppfølging av flere nye studenter.	Informasjon om kirkelig utdanning på leir og i menighetene.
	Flere døve ansatte i Døvekirken.	Aksept for tegnspråk-kunnskap og kunnskap om døvesamfunnet som grunnleggende kvalifikasjon.	Døve oppfordret til å søke i alle utlysninger i Døvekirken.

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
<p>7. BEREDSKAP-SORDNING FOR DØVEPROSTIET</p> <p>Opprette beredskapsordninger for døveprostiet.</p>	Etablering av beredskapsordninger og rutiner for både presteberedskap og kriseberedskap.	Etablering	<p>Kriseberedskap.</p> <p>Ønske om å utvikle beredskapsordning på tegnspråk i Døvekirken.</p>

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering av 2019
<p>8. MEDIA</p> <p>Målet er jevnlig gudstjenester og andakter på nett og TV. Døvekirken sine hjemmesider må videreutvikles til en tospråklig hjemmeside (norsk tegnspråk og primært bokmål).</p> <p>Det skal være informasjon på norsk tegnspråk på Den norske kirkes hjemmesider. Dette skal inkludere informasjon om Døvekirken sine tjenester.</p>	Tre tegnspråklige gudstjenester i året (jul, påske, pinse) på NRK. Opptak av en tegnspråklig gudstjeneste hver måned og en tegnspråklig andakt hver uke som publiseres på hjemmesiden til Døvekirken	<p>Opptaksutstyr og rutiner for opptak i hver menighet</p> <p>Kriterier for kvalitet til opptakene.</p> <p>Samarbeid med NRK om to nye gudstjenester på TV.</p>	<p>Fortsatt en tegnspråklig TV-gudstjeneste på NRK 2. juledag.</p> <p>Etablering av rutiner for opptak og publisering.</p> <p>Forhandlinger med eksterne aktører som NRK, Døves media, Supervisuell med flere.</p>
	Tospråklige hjemmesider for Døvekirken	Opptaksutstyr og rutiner for opptak i hver menighet. Kriterier for kvalitet til opptakene.	<p>Studioutstyr innkjøpt i Trondheim og på hovedkontoret.</p> <p>Også etablert og videreutviklet videokonferanseutstyr på hovedkontoret.</p>
	Informasjon på norsk tegnspråk og om Døvekirken på Den norske kirkes hjemmesider (inkludert bispedømmene).	Prioritering i Kirkerådet og bispedømmene. Bevisstgjøring og rutiner i bispedømmene og de sentrale råd.	Fortsatte å utfordre bispedømmene, Kirkerådet og andre kirkelige instanser.
	Døves blad skal være tospråklig.	Flere bidrag på norsk tegnspråk.	<p>Målsetting at deler av Døves Blad skal foreligge på tegnspråk.</p> <p>Leder og andakt har blitt lagt ut på tegnspråk over tid som prøveprosjekt.</p>
	Bedre integrasjon mot kalenderverktøy og sosiale medier.	Integrering av modulene som del av it-satsing i kirken.	Lage sentral strategi og deretter gjennomføre kurs og oppfølging.

4. Økonomisk styring og kontroll i virksomheten

4.1. Overordnet vurdering av opplegg for styring/kontroll

Det er Oslo bispedømme ved biskop og bispedømmeadministrasjonen som utøver styringsretten overfor Døveprostiet, mens det er kirkerådet som utøver styringsretten overfor Døvekirkenes fellesråd.

Det er i inneværende år etablert en større samordning av fellesrådets og døveprostiets økonomi relatert til Døvekirkenes satsingsområder og kirkepolitiske målsettinger. Denne samordning har munnet ut i søknad om enhetlig ledelse som er godt forberedt over tid og som etableres fra 01.04.2020.

Døvekirkenes visjon er: Med Jesus Kristus i sentrum skal Døvekirken være nær og tilgjengelig på tegnspråk der døve bor. Det innebærer at Døvekirken skal betjene døve i hele landet. Derfor har Døvekirken drevet med aktiv menighetsplanting. I 2012 var det 5 døvemenigheter og når det i 2020 er 8 menigheter skal vi klare å realisere en viktig del av denne visjonen.

4.1.1 Bemanningsplan for Døvekirken

Høsten 2012 ble det under budsjettarbeidet oppdaget at Døvekirken hadde for mange stillinger i forhold til fordelingen sin i begge linjene. Det ble derfor i 2013 satt i gang arbeidet med en ny bemanningsplan i Døveprostiet og etter hvert også i Døvekirkenes fellesråd. I dette ble det tatt hensyn til revisjonen av Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger og dens mål om 8 døvemenigheter innen 2019. En ny langsiktig bemanningsplan for de neste 15 til 20 år ble vedtatt for Døveprostiet i 2015 og for Døvekirkenes fellesråd i desember 2016.

Bemanningsplanen inneholder i praksis en reduksjon på personalressursene i Døveprostiet fra 17 stillinger utenom trosopplæringsreformen

i 2012 til 15 i 2017. For å implementere bemanningsplanen ble stillinger flyttet og i perioder holdt vakant.

For fellesrådet ble implementeringen utført i 2017-2019 med redusert antall daglige ledere slik at ressurser ble frigjort til flere medliturgstillinger. Hovedformålet med dette er effektivisering, større fokus på utadrettet virksomhet og mindre administrasjon.

Døveprostiet er et prosti som skiller seg tydelig fra andre prosti. Det er landsdekkende og har oppgaver som ellers ivaretas av andre slik f.eks. som bispedømmene, kirkerådet, IKO eller Bibelselskapet. Døveprostiet skal derfor både sikre tjenesten i døvemenighetene men også være i stand til å ivareta nasjonale oppgaver slik som utvikling og oversettelse av liturgier, bibeltekster og undervisnings- og annet materiell på et høyt faglig nivå. Tjenesten i Døvekirken er en spesialtjeneste som krever spesialkompetanse som i hovedsak må opparbeides i tjenesten. Det tar derfor tid før en ny medarbeider har oppnådd denne kompetansen. Gjennom effektivisering av driften klarer Døvekirken dette med bemanningen etter bemanningsplanen. Samtidig er det viktig å sikre denne bemanningsplanen og budsjettet for å kunne ivareta oppdraget.

4.2. Den økonomiske situasjonen i Døveprostiet

Foreløpige tall fra Døveprostiets regnskap for 2019 viser et regnskap for 2019 i balanse. Et eventuelt mindreforbruk bør overføres til 2020.

Om lag 80 % av kostnadene i Døveprostiet er personalrelaterte kostnader, mens resten er driftsrelaterte kostnader.

Døveprostiet er et landsdekkende prosti og arbeidsspråket er norsk tegnspråk. Ved vakanser, sykdom o.l. er det som regel krevende å finne

vikarer med kort reiseavstand. Dette fører til økte reiseutgifter. Det er derfor slik at reduserte personalutgifter automatisk fører til økte reiseutgifter. Derfor er det nødvendig å gjøre disposisjoner i budsjettet gjennom budsjettåret. Driftskostnadene i Døveprostiet er aktivitetsrelaterte. Dette fører til utfordringer i periodiseringen. Når det mot sommeren kan se ut som om prostiet styrer mot et større mindreforbruk kan dette etter sommerens og høstens leir snu mot et merforbruk.

Oppsummerende er det vår vurdering at systemer, rutiner og kontroll gjennomgående fungerer tilfredsstillende, og at vi i stor grad evner å oppnå fastsatte mål.

4.3. Den økonomiske situasjonen i Døvekirkenes fellesråd

Foreløpige tall fra fellesrådets regnskap viser et driftsresultat på kr 559 872 og et totalt mindreforbruk på kr 908 402 da vi hadde budsjettert bruk av disposisjonsfond på kr 348 530

Døvekirken skal være folkekirke for døve i hele Norge. Derfor er Døvekirken i vekst og har etablert flere menigheter. Noen av dem har allerede fått status som selvstendige menigheter og andre vil få det til løpet av kort tid. Dette er knyttet til våre 8 kirkepolitiske målsettinger. Mye av dette har vi klart gjennom intern effektivisering og rasjonalisering, men vi er i ferd med å møte grensene i dette.

Vi har i 2019 hatt noe vakanse grunnet permisjoner, sykemeldinger samt oppsigelser. Det har vært utfordringer med hensyn til å på vikarer med rett kompetanse på plass. Som en tegn-språklig arbeidsplass kreves det at vikarer må

kunne norsk tegnspråk for å utføre sitt arbeid tilfredsstillende. For å løse noe av disse utfordringene måtte det brukes ekstra arbeidstid knyttet til dette på hovedkontoret.

Det må kontinuerlig jobbes med effektivisering på alle områder av driften.

4.3.1. Bygningene – en av våre utfordringer

I motsetning til vanlige fellesråd har Døvekirkenes fellesråd ingen kommune i ryggen som kan bistå med et skippertak når det gjelder kirkebygg. Konkret sliter vi med følgende kostnader: For å realisere Døvekirken i Sandefjord måtte mesteparten finansieres gjennom ordinært banklån og ikke gjennom kommunelån eller OVF. Vi har nå fått deler av lånet over til OVF, dette hjelper på situasjonen. Vi er i dialog for å kunne øke andelen av lånet over til OVF.

Flere av Døvekirkene begynner å bli eldre, og har da et større behov for vedlikehold. I 2019 har vi byttet taket på døvekirken i Sandefjord finansiert av låneopptak (etter lekkasjer i 2018). I Bergen har vi slutført drenering på kirken påbegynt i 2018, samt malt kirken utvendig. I forbindelse med disse arbeidene avdekket vi ukjente tekniske mangler fra tidligere, og vi vil utbedre disse i 2020 sammen med flere andre av våre kirkebygg. I 2019 har vi også hatt fokus på brannsikring av døvekirkene, og Tromsø har fått en utvidelse av sin brannalarm. På sikt ønsker vi at bygningene avskrives og avskrivningen avsettes i vedlikeholdsfond, og på denne måten kan brukes til å finansiere kontinuerlig vedlikehold enten direkte eller gjennom lån.

Som en del av menighetsetableringen i Kristiansand får vi låne kirke, menighetshus og kontorer.

4.4. Eksterne midler

Døvekirken klarer i større grad enn andre prosti og fellesråd å skaffe eksterne midler. Det er helt nødvendig siden Døvekirken som tidligere nevnt har ansvar for oversettelse og utvikling av bibeldeler, liturgier og annet materiell som våre menigheter er avhengige av. Selv om bare et fåtall av søknadene blir innvilget er Døvekirken likevel avhengig av slike midler for å kunne gjennomføre reformarbeidet sitt og for å kunne gi attraktive tilbud. Prosessen med å søke om støtte og å rapportere bruken av den krever også personelle ressurser. Det er etablert et godt samarbeid både innenfor hovedkontoret og med økonomi- og administrasjonsavdelingen i Oslo bispedømme både når det gjelder søknader om og rapporteringen av slike midler.

I 2019 har vi hatt tre prosjekter finansiert av eksterne midler, primært fra Stiftelsen Dam. Disse er:

1. «Den første boken – basistekster på norsk tegnspråk». Mange basistekster i vår kultur

er ikke tilgjengelig på norsk tegnspråk, og vi oversetter bibeltekster, tre sure fra Koranen samt to viktige FN-dokumenter: menneskerettighetene og barnekonvensjonen. Disse filmes og publiseres fritt på tilgjengelig på nettet. Prosjektet ble avsluttet 31.12.2019.

2. «Barnas tegnspråklige møteplass» er tidligere nevnt under punkt 3.3.2. Prosjektet avsluttes i 2020.
3. «Sorg? Ikke sykdom!» handler om å lage et opplegg for sorgbearbeiding for døve og hørselshemmede som bruker norsk tegnspråk, kalt «Tegnsorg». Det blir utarbeidet en manual med opplegg og ressursmateriell, for eksempel riter, øvelser, tekster, tegnspråkpoesier, tegnspråksalmer med mer. Det opprettes en sorggruppe i Sandefjord for utprøving av manualen. Prosjektet avsluttes i 2020.

Døvekirken må på sikt sikres midler i det ordinære budsjettet for å gjennomføre sentrale oppgaver som oversettelse av tekstbok og utvikling av liturgier.

Odd Inge Schrøder holdt hovedforedraget på stiftelsesdagen og har ført festskriftet i pennen.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Døvekirken har siden 1893 hatt en geistlig betjening og siden 1894 hatt fysiske kirkebygg. Med etablering av nye menigheter de siste årene består Døvekirken nå av snart 8 menigheter og enda flere gudstjenestesteder som dekker hele landet. Døvekirkenes mål er å realisere det å være en landsdekkende kirkelig tjeneste for en språklig og kulturell minoritet i Norge som vi sier i våre egne målsettinger: «der døve er skal kirken være!»

Det er derfor nødvendig at Døvekirken som fagfellesskap og organisasjon ivaretas i alle kirkens reformer og at den sikres den nødvendige finansieringen som må til for at den skal kunne utføre sine oppgaver. Døvekirken oppleves som relevant og som viktig premissleverandør og den klarer også i stor grad å integrere døve og døvblinde og døve innvandrere. Oppslutningen og tilbudet er god og økende.

Døvekirken vil i 2020 og årene som kommer ha hovedfokus på **levende, nære og tilgjengelige menigheter** gjennom følgende seks områder:

1. Enhetlig ledelse.
2. Kirkepolitiske målsetninger 2020-2024.
3. Et levende gudstjenestearbeid med fokus på forkynnelse og undervisning.
4. Et aktivt trosopplæringsarbeid.
5. Utvikling av bibeloversettelse, liturgier og tegnspråklig materiell for menighetsarbeidet.
6. Utvikling av tegnspråklig kontekstuell teologi.

I 2020 vil det være nødvendig at Den norske kirke som helhet støtter opp om Døvekirkenes helhjertede søknad om å innføre en prøveordning med **Enhetlig ledelse**, som nå er planlagt med oppstart 1. april 2020.

På Døvekirkenes Fellesmøte 2020 vil vi ta for oss kirkepolitiske målsetninger for en ny periode, 2020 – 2024. Dette vil bli tredje gang Døvekirken vedtar sine **kirkepolitiske målsettinger**. Målet er en Døvekirke AV døve med livskraftige døve-menigheter over hele landet.

Fram til 2021 skal Døvekirken gjennomføre et omfattende **gudstjenestereformarbeid** som tok et viktig steg gjennom Oslo biskops godkjenning av Hovedgudstjenesten på tegnspråk 10. desember 2015. Enda et viktig steg ble tatt da kirkelige handlinger på norsk tegnspråk ble godkjent 20. mars 2019. I 2020 vil Døvekirkenes tekstmateriale og Bønne-, salme, og poesibok foreligge suksessivt. Dette reformarbeidet krever både finansielle og menneskelige ressurser som må sikres i inneværende periode. Vi fortsetter dette viktige arbeidet, samtidig som vi utvikler flere tilbud gjennom eksternt finansierte prosjekter. Døvekirkenes budsjett må styrkes og kan ikke i så stor grad hvile på prosjektsøknader.

6. Vedlegg

6.1. Verdier for medarbeidere i Døvekirken, ÅKER

ÅPENHET:

Vi vil ha åpen og tydelig kommunikasjon.

På vår arbeidsplass betyr det at vi

- verdsetter og fremmer mangfold, meningsutveksling og saklig uenighet
- deler relevant informasjon
- inntar en lyttende og dialogisk holdning til kollegaer og andre vi møter
- gir ros og ærlige og konstruktive tilbakemeldinger
- følger rutiner for varsling
- er tilgjengelige (konkretiseres lokalt)

KVALITET:

Vi vil være kompetente og oppdaterte medarbeidere innen hver våre fagfelt.

På vår arbeidsplass betyr det at vi

- løfter blikket og fokuserer på felles verdier, mål og strategier
- er profesjonelle, godt forberedt, ryddige og holder det vi lover
- stimulerer til faglig, personlig og åndelig utvikling
- har avklarte forventninger til hverandre og til utført arbeid
- viser vilje til endring og omstilling
- tar imot og inkluderer nyansatte på en god måte

ENGASJEMENT:

Vi vil stimulere hverandre til engasjement, refleksjon og utvikling i arbeidet.

På vår arbeidsplass betyr det at vi

- støtter, oppmuntrer, utfordrer og lærer av hverandre
- verdsetter kreativitet, initiativ og skaperglede
- gir rom for humor, glede og entusiasme i hverdagen

RESPEKT:

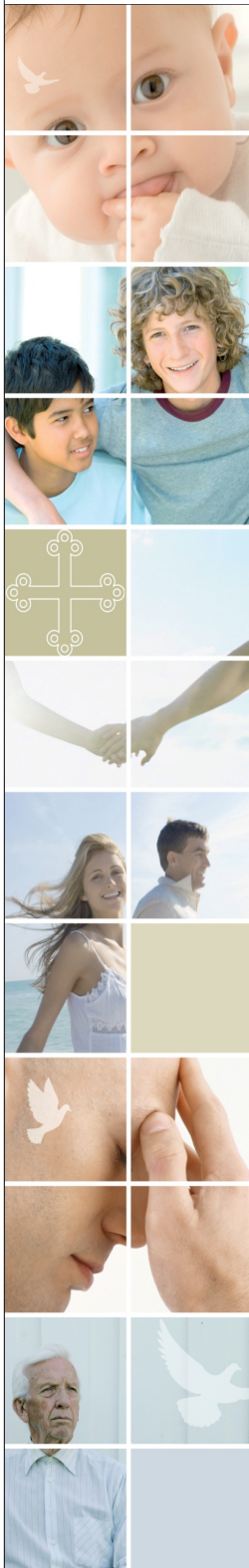
Vi vil anerkjenne alles likeverd gjennom å inkludere, bygge tillit og opptre troverdig.

På vår arbeidsplass betyr det at vi

- anerkjenner alles likeverd uavhengig av kjønn, legning, alder, funksjonsevne, etnisitet, bakgrunn, språk og kultur
- anerkjenner hverandres arbeidsfelt som en del av helheten
- respekterer beslutninger som er fattet
- har nulltoleranse for mobbing
- snakker til hverandre og ikke om hverandre
- bidrar til gode arbeidsforhold tilpasset den enkeltes livsfase og helse

6.2. Handlingsplan tegnspråk

Tegnspråkhandlingsplan

DEN NORSKE KIRKE

1. Innledning

Døvekirkenes Fellesråd er et nasjonalt fellesråd som sammen med Oslo bispedømmeråd ivaretar det tegnspråklige tilbudet i Den norske Kirke. Fellesrådet består av representanter fra døvemenighetene i Oslo, Stavanger, Bergen, Møre og Trondheim samt representant fra menighetsutvalgene (heretter kalt Døvekirken), døveprosten, representant oppnevnt av Oslo biskop og fra de fellesråds- og menighetsansatte.

Alle har rett til språk, og dermed har døve/hørselshemmede rett til tegnspråk. Ser vi også på menneskerettserklæringen av 1948, artikkel 19: "Enhver har rett til ytrings og meningsfrihet." Alle mennesker har rett til å fortelle sin mening og til å ha tilgang til andres meninger. Døve/hørselshemmede skal ha tilgang til tegnspråk for å kunne utøve denne retten, og handler også om døve/hørselshemmedes rett til demokratisk deltakelse, også i Døvekirken og Den norske kirke.

Døvekirkenes Fellesråd støtter Oslo bispedømmeråds og Oslo biskops arbeid for å informere om og gjennomføre "De ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet" (vedlagt). Alle de kirkepolitiske målsettingene har et språklig anliggende og begrunnelse. Dersom Den norske kirkes og Oslo bispedømmes visjon også skal være en visjon for Døvekirken kreves det et meget aktivt arbeid med tegnspråk på alle plan. All virksomhet i Døvekirken skjer på norsk tegnspråk¹, og dette krever at fellesrådet har en helhetlig tegnspråkpolitikk. Den primære målgruppen for Døvekirken er døve/hørselshemmede tegnspråkbrukere og deres nettverk. I vedleggene finner vi først en mal for et tiltaksskjema som kan fylles ut hvert år som et verktøy for planlegging og evaluering av tiltak i den lokale døvemenighet og i Døvekirken sentralt. Deretter er det regler for skikk og bruk som ivaretar Døvekirkens tegnspråkpolitikk. Til sist er det en oversikt over de ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet, vedtatt i Oslo Bispedømmeråd 08.06.2009, da disse også innvirker på fellesrådets arbeidsområde. Døvekirkenes Fellesråd og døveprosten er samarbeidspartnere i tegnspråkarbeidet i Døvekirken, og er samstemte om denne planen.

I arbeidet med denne planen har Døvekirkenes Fellesråd nedsatt en arbeidsgruppe som skulle lage en plan for arbeidet med en helhetlig tegnspråkhandlingsplan for Døvekirken. Denne arbeidsgruppen besto av fellesrådets leder Nora Edw. Mosand og daglig leder i Oslo Hege R.

---

¹ Norsk tegnspråk er et visuelt-gestuet språk der det formidles "manuelt gjennom gestar, ikkje gjennom tale, og at det blir teke imot visuelt, via synet, ikkje via hørsla" (St.meld. nr 35 [2007-2008], side 234).

Lønning. Et foreløpig forslag til tegnspråkhandlingsplan og en plan for arbeidet med denne ble lagt fram for Døvekirkenes Fellesmøte i mai 2011. Etter Fellesmøtet ble det gjennomført en høringsrunde der Hege R. Lønning besøkte alle menighetsrådene sent på høsten 2011. Arbeidsgruppen ble utvidet med førsteamanuensis Odd-Inge Schröder fra Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) samt rådgiver i tegnspråk Sonja Myhre Holten fra Språkrådet. Revidert plan ble lagt fram for Døvekirkenes Fellesråd 7. desember 2011 – der rådet sendte planen videre til Døvekirkenes Fellesmøte 2012 for endelig behandling 17. mars 2012.

2. Prinsippprogram

Døvekirkenes Fellesråds prinsippprogram er:

- ✓ Norsk tegnspråk er naturlig språk i Døvekirken.
- ✓ Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkenes virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring.
- ✓ Bibelen og liturgier skal oversettes til norsk tegnspråk.
- ✓ Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk.
- ✓ Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspråk, skal få en grunnleggende tegnspråkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett års universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspråk som sitt arbeidsspråk.
- ✓ Det legges til rette for årlige tegnspråkkurs slik at ansatte skal kunne få tegnspråklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken.
- ✓ Døvekirken jobber for å få norsk tegnspråk anerkjent som offisielt språk i Norge.

3. Handlingsplan

Vi tar opp prinsippprogrammet og vil her si noe om hvordan disse punktene kan gjennomføres:

3.1. Norsk tegnspråk er naturlig² språk i Døvekirken.

Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken. Dermed skal alle ansatte beherske norsk tegnspråk flytende. Vår primære målgruppe er døve/hørselshemmede tegnspråkbrukere; målgruppen skal kunne komme til Døvekirken og oppleve at deres språk brukes og at de kan bruke språket. Vi skal inkludere alle som kommer til

---

² Naturlig i betydning selvsagt/selvfølgelig.

Døvekirken, men dette skal ikke skje på bekostning av døve/hørselshemmede og norsk tegnspråk som førstespråk. Vi ønsker da primært å rekruttere og bruke egnede medarbeidere som kommer fra tegnspråkmiljøet. For å oppnå denne rekrutteringen - må vi informere om dette for å få opp søkertallet.

3.2. Muntlig og skriftlig språk i Døvekirken

Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkenes virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring. Norsk tegnspråk skal generelt benyttes i alle fellesarealer i døvekirkenes lokaler og under døvekirkenes arrangementer (tegnspråksoner). Norsk (primært bokmål) brukes som skriftspråk.

Vi kan dele inn menigheten i tre grupper: menighetsmedlemmer, folkevalgte (menighetsrådsmedlemmer) og ansatte. Disse tre gruppene har forskjellige behov for bruk og opplæring av tegnspråk og norsk. Menighetsmedlemmene skal kunne forvente at f.eks. gudstjenestene gjennomføres på tegnspråk, og at informasjon på websidene gis på tegnspråk i tillegg til norsk. Folkevalgte som får sakspapirene til menighetsrådsmøter på norsk, skal kunne forvente å få disse lest inn på tegnspråk. Ansatte skal kunne få opplæring i både tegnspråk og norsk, alt etter den enkelte ansattes kompetanse i begge språkene. Det skal jobbes for at ansatte får en høy kompetanse i begge språkene. Alle skal bruke tegnspråk uansett i tegnspråksonene - dette er en gyllen mulighet for de som er under opplæring til å øve seg på å bruke tegnspråk.

3.3. Bibelen skal oversettes til og liturgier skal utvikles på norsk tegnspråk.

Vi ønsker at Bibelen skal oversettes til norsk tegnspråk, på lik linje med bibeloversettelsen til samiske språk. Vi bør få en lignende ordning.

Tekstbøker, salmebøker og liturgier i Den norske kirke skal oversettes/utvikles på tegnspråk. Det vil bli laget en prioriteringsliste på hva som bør tas først og hva som bør tas senere.

Menighetene oppfordres til aktivt bruk av Døvekirkenes liturgi og det materiell som nå finnes på tegnspråk i form av liturgier, bibeldeler, poesi osv.

Fellesrådet skal jobbe spesielt inn mot at klokker/tegnspråkpoesimedarbeider, kirketjener, danser og organist har en så god grunnleggende visuell og tegnspråklig kompetanse at de kan bidra relevant inn i det ukentlige gudstjenestearbeidet.

3.4. Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk.

En visuell gudstjeneste på tegnspråk kan også tilrettelegges for personer og grupper som trenger annen kommunikasjon. Det er det vesentlig at dette ikke går ut over det visuelle og tegnspråket i form av blandingsformer m.m. Gudstjenestene skal være på tegnspråk, og det skal brukes stemmetolk hvor dette trengs. Døvekirken ønsker ikke at tegnspråknorsk brukes i gudstjenestesammenheng. Hørselshemmede som ikke kan tegnspråk, kan også sikres et gudstjenestelig tilbud gjennom bruk av powerpointpresentasjoner av liturgien. Har noen menighetsmedlemmer andre behov (taktil tegnspråktolk, haptisk tolk, skrivetolk, TSS-tolk m.m.), så skal disse ordne med dette selv.

Her skal vi ha et samarbeid med NAV Tolketjenesten for å få en kvalitetsheving på tolkene som tolker i kirkesammenheng. Dette kan blant annet være kurs i kirkespråk og en avtale der tolkene får forberedelsestid.

3.5. Språkopplæring i Døvekirken

Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspråk, skal få en grunnleggende tegnspråkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett studieår på universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspråk som sitt arbeidsspråk³ (jfr. 3.1-3.2). Andre som ved ansettelsen har tegnspråkkompetanse og trenger mer norskopplæring, skal få en tilsvarende opplæring som de med tegnspråkopplæring får (jfr 3.2).

For at alle ansatte skal oppnå flytende kompetanse i norsk tegnspråk (både døve/hørselshemmede og hørende), så skal det legges til rette for årlige tegnspråkkurs for at alle ansatte skal kunne få tegnspråklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken. Denne årlige undervisningen bør gjelde alle stillinger uavhengig av stillingsstørrelse da det i Døvekirken er mange ansatte i mindre stillinger. Det skal da utvikles opplæringsplaner etter stillingsstørrelse og tjenestegrupper. Det bør

---

³ Arbeidsspråk = må kunne språket for å kunne utføre sin jobb på en tilfredsstillende måte

utvikles fagplaner for etterutdanningen slik at den blir kompetansegivende. Denne undervisningen kan spesielt rette seg mot de språklige utfordringer som ligger i de ulike tjenestegruppene.

Kursingen av de ansatte skal skje sammen, uavhengig av linje, for å skape og ivareta et tegnspråklig arbeidsmiljø.

I tillegg bør det tilbys veiledning for den enkelte ansatt – for eksempel i forkant og etterkant av gudstjenester der veileder observerer gudstjenesten og gir veiledning på det som skjedde under gudstjenesten.

Når stillinger utlyses skal det tas med at tegnspråk er arbeidsspråket slik at våre forventninger er tydelige.

Når det gjelder andre grupper i Døvekirken - så er det ønskelig med seminarer og kurs for alle frivillige som er involvert i Døvekirkenes arrangementer. Poesiseminarer har alltid vært populære.

3.6 Døvekirkens språkpolitiske rolle

Fellestrådet vil følge opp overfor Oslo bispedømmeråd og Oslo biskop slik at Den norske kirke sentralt og lokalt engasjerer seg aktivt for anerkjennelsen av tegnspråk som offisielt språk. Døvekirken bør stille seg spørsmålet hva dette bør bety for hvordan vi bruker tegnspråk i Døvekirken og hvordan vi oppmuntrer Den norske kirke selv å bruke norsk tegnspråk både i bibeloversettelse, liturgier, kirkelige handlinger, men også i all annen utgivelse av publikasjoner både elektronisk og på andre måter. Fellestrådet vil da utfordre Den norske kirke på å legge inn tegnspråklig informasjon på deres hjemmesider (dette kan også tas opp under punkt 3.1 og 3.2).

Vi bør også kjempe for å få ratifisert FN-konvensjonen for funksjonshemmede i Norge. En annen kampsak er å jobbe for hørendes rett til å få tegnspråktolk - slik at de også får hjemmel til å bestille tegnspråktolk (jfr. Tolkeutredningen). For oss gjelder dette spesielt hørende ansatte i opplæringsfasen og hørende menighetsmedlemmer.

4. Konklusjon og oppfølging

Det er foreslått at prinsippprogrammet forenkles til noen få tydelige punkter. Dette feltet er imidlertid så omdiskutert og har alltid vært det. Derfor velger vi å være overtydelige, og tar heller med flere punkter, enn å ha noen få, vide punkter som kan diskuteres om hva de betyr i det uendelige.

Gruppen foreslår videre at vi kan diskutere om vi skal videreutvikle denne tegnspråkhandlingsplanen til en strategiplan lignende "Strategi for samisk kirkeliv" som ble vedtatt på Kirkemøtet i april 2011. Vi bør ha en strategi for vårt kirkeliv i Døvekirken, vi også.

Døvekirkenes Fellesråd skal utarbeide en strategi for hvordan denne tegnspråkhandlingsplanen kan følges opp, spesielt opplæringen av ansatte.

5. Eksempel på tiltaksskjema

Tiltaksskjemaet skal fellesrådet og menighetsrådene bruke når de arbeider med punktene i denne planen. Hvordan vil fellesrådet og menighetsrådene konkret gjennomføre punktene i det daglige arbeidet? Skjemaet er da et verktøy for å planlegge, gjennomføre og evaluere.

Dette er et eksempel på hvordan skjemaet kan fylles ut:

Handlingsplan	Definisjon	Tiltak	Ansvarlig	Evaluering
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk generelt i Døvekirkenes lokaler	FR	FR en gang i året ifm årsmeldingen
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk i fellesrådsmøter og Døvekirkenes Fellesmøte	Kirkevergen	Kontinuerlig
Punkt 3.2	Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkens virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring	Alle gudstjenestene skal være på tegnspråk	Sognepresten	Kontinuerlig
Punkt 3.4	Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk	Bestille tolk fra tolkesentralen	Daglig leder	Kontinuerlig

6. Vedlegg

6.1. Tiltaksskjema til utfylling

Elektronisk versjon finner dere på fellesserveren (legges ut der etterhvert).

6.2. Skikk og bruk (foreløpig)

- ✓ Husk å få blikkontakt før du begynner å snakke. Uten blikkontakt, mister døve informasjon. Vær bevisst!
- ✓ Når du møter to som snakker sammen på tegnspråk, kan du bare gå raskt rett gjennom. Det er det som forstyrrer minst, du trenger ikke bøye deg ned eller si unnskyld.
- ✓ Det er uhøflig å flakke med blikket i en tegnspråklig samtale. Flakking med blikket kan oppfattes som at du ikke er interessert. Som hørende må du prøve å ikke la deg forstyrre av lyder utenfor samtalen.
- ✓ Hvis du ønsker å avbryte en tegnspråklig samtale, gjør det visuelt. Det er lov å avbryte, men gjør det slik at alle kan se avbrytelsen.

6.3. Kirkepolitiske målsetninger for det døvekirkelige arbeidet

På sitt møte 8. juni 2009 gikk Oslo bispedømmeråd inn for 10 kirkepolitiske målsetninger for det døvekirkelige arbeidet :

1. BIBELEN

Lukasevangeliet er oversatt til tegnspråk i regi av Bibelselskapet. Dette arbeidet må fortsette med den målsetning at hele Bibelen blir oversatt til tegnspråk.

2. KIRKEN ER DER DØVE ER SAMLET - MINST EN DØVEMENIGHET I HVERT FYLKE.

På steder som ikke har døvekirke, men der det finnes døveforening og/eller et sosialt, språklig fellesskap mellom døve, er det naturlig at det er et kirkelig tilbud. Målet må være en kvalitativ lik kirkelig betjening som det som tilbys døve i de større byene med egen døvekirke. Målsetningen er 20 - 25 gudstjenester årlig med egen prest og øvrig kirkelig bemanning og ressurstilgang i hvert fylke (noen fylker bør ha to gudstjenestesteder).

3. "SPREDTBOENDE DØVE".

Det må legges til rette for at døve som bor spredt og langt fra døvekirker/døveforeninger får et fullverdig kirkelig tilbud. De betjenes både ved at døvepresten reiser på besøk, at de inviteres til nærmeste døvekirke og at det legges til rette for gudstjenestetilbud lokalt.

4. GUDSTJENESTEREFORM I DØVEKIRKEN.

Døvekirken fikk sin høymesseliturgi i 1995. I samspill med den norske kirkes gudstjenestereform må Døvekirkens visuelle gudstjeneste utvikles. I tillegg til høymessen må det utarbeides dåps-, konfirmasjons-, vigsels-, gravferds-, og andre liturgier slik at det foreligger alterbøker på visuelt media på tegnspråk. Følgende elementer må utvikles: visuelle poesi og salmer, visuell dans/ballett, visuelt kunstnerisk uttrykk, oversettelse av tekstrekkene til tegnspråk.

5. KIRKENS REFORMER OG PLANER.

Døvekirkene skal inneholde like aktivt, mangfoldig og hyppig gudstjeneste- og menighetsliv som i andre kirker og menigheter i den norske kirke.

Trosopplæringsreformen, gudstjenestereformen, diakonireformen, kunst i kirken, demokratireformen mm skal også gjelde i Døvekirken.

6. "FAGRÅD FOR VISUELL TEOLOGI, TROSOPPLÆRING OG DIAKONI".

Videreutvikle den visuelle kirkelige tjeneste gjennom et aktivt faglig arbeid knyttet til døveprosten og Oslo bispedømmeråd. Sette i gang rekrutteringsarbeid for å få flere søkere til stillinger i Døvekirken.

7. BEREDSKAPSORDNING FOR DØVEPROSTIET.

Opprette beredskapsordning for Døveprostiet i likhet med øvrige prostier innen den norske kirke.

8.MEDIA.

Målet er døvegudstjeneste på NRK1 hver søndag. I tillegg trengs et tilsvarende tilbud som morgenandaktene på radio, for døve vil det bety morgenandakt på TV på tegnspråk.

9. WEB.

Utvikle Døvekirkens websider.

10. KIRKEN.NO

Informasjon på www.kirken.no på tegnspråk

6.3. Årsmelding fra lokalt arbeidsmiljøutvalg, AMU

AMU
Døvekirkenes Fellesråd
Døveprostiet / Oslo Bispedømmeråd

ÅRSMELDING 2019 FOR DØVEKIRKENS ARBEIDSMILJØUTVALG

Konstituering. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har i 2019 bestått av: Arbeidstakersiden ved verneombud Karl-Fredrik Robertsen fra fellesrådslinjen og verneombud Arne Lundqvist fra bispedømmerådslinjen. Arbeidsgiversiden ved kirkeverge Camilla Høiberg og prost Roar Bredvei.

Leder av AMU har vært verneombud Karl-Fredrik Robertsen fra fellesrådslinjen og sekretær har vært prost Roar Bredvei fram til konstituering i møtet 30.04.19. Konstituert leder av AMU ble kirkeverge Camilla Høiberg, og konstituert sekretær ble verneombud Arne Lundqvist.

Døvekirkenes bedriftshelsetjeneste, Stamina Helse, har vært representert ved rådgiver Jane Løken. Stamina har vært innkalt til og deltatt på et møte.

Utvalget har hatt 2 møter og behandlet 20 saker. Følgende saker/områder er drøftet og behandlet:

- Hovedsaken i 2019 har vært arbeidet med ENHETLIG LEDELSE i Døvekirken der også AMU har blitt informert om prosessen. AMU har støttet prosessen og innholdet i søknaden. AMU er informert om at det skulle utarbeide en arbeidsavtale med Oslo bispedømmeråd, og at utkast til arbeidsavtale skulle behandle i Oslo bispedømmeråd og Døvekirkenes fellesråd i løpet av desember 2019.
- Oppfølging av vernerunder i 2019.
  - o Etablert rutiner og metodebeskrivelse for vernerunder i Døvekirken, sjekklister med handlingsplan og oppfølging. Metodebeskrivelsen og sjekklister er tidligere utarbeidet i nært samarbeid mellom Stamina Helse ved Jane Løken og godkjent i AMU for bruk på vernerundene i Døvekirken.
  - o Fast årshjul med oversikt over vernerunder hvert annet år. Verneombudene har laget et system og følger de nye retningslinjer for vernerunder.
- Det er gjennomført prostebesøk i alle menighetene der medarbeidersamtaler og tjenestesaamtaler er gjennomført. På alle prostebesøkene tas Oslo bispedømme og Døvekirkenes verdier ÅKER opp med stab og menighetsråd. I 2019 har fokuset vært å følge opp og styrke KULTURTREKKENE i Døvekirken.
- Sykefraværet er tatt opp i AMU-møtene og fulgt opp av arbeidsgiverne i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.
- AMU er orientert om at medarbeiderundersøkelsen for ansatte i Døveprostiet er gjennomført med høy svarprosent. Videre oppfølging ble diskutert i AMU.
- Det er ikke registrert arbeidsulykker i Døvekirken i 2019.

Oslo 11.02.2020

Camilla Høiberg, kirkeverge og leder

Arne Lundqvist, verneombud og sekretær

Karl-Fredrik Robertsen, verneombud

Roar Bredvei, prost

DRIFTSREGNSKAP

Døvekirkenes fellesråd

	Note	Regnskap 2019	Reg. Budsjett 2019	Opprinn. budsjett 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter og driftsutgifter					
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter		292 650	125 000	125 000	3 531
Refusjoner/Overføringer	3	2 087 038	475 000	475 000	1 740 015
Statlige tilskudd	2	11 722 000	11 151 000	11 151 000	11 334 000
Rammeoverføring/ Tilskudd fra egen komm.		-	-	-	-
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler		309 427	-	-	178 302
SUM DRIFTSINNEKTER		14 411 115	11 751 000	11 751 000	13 255 849
Lønn- og sosiale kostnader					
Lønn- og sosiale kostnader	4,11	6 376 390	5 781 530	5 781 530	6 293 043
Kjøp av varer og tjenester	4	4 966 685	4 738 000	4 738 000	4 059 098
Refusjoner/Overføringer, Merverdiavgift	3	2 524 200	1 580 000	1 580 000	2 527 014
Tilskudd og gaver		-	-	-	47 613
SUM DRIFTSUTGIFTER		13 867 275	12 099 530	12 099 530	12 926 768
BRUTTO DRIFTSRESULTAT		543 840	-348 530	-348 530	329 080
Finnansinntekter og kostnader					
Renteinntekt og utbytte		38 768	-	-	14 764
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	12	22 736	-	-	26 106
Renteutgifter og låneomkostninger		-	-	-	2 520
NETTO FINANSPOSTER		16 032	-	-	-13 863
Avskrivninger	5	-	-	-	14 802
Motpost avskrivninger		-	-	-	-14 802
NETTO DRIFTSRESULTAT		559 872	-348 530	-348 530	315 218
Interne finansieringstransaksjoner					
Bruk av udisponert fra tidl. år (overskudd)	10	1 200 169	1 200 169	-	884 951
Bruk av disposisjonsfond	7	348 530	348 530	348 530	-
Bruk av bundne fond		-	-	-	-
SUM BRUK AV AVSETNINGER		1 548 699	1 548 699	348 530	884 951
Avsatt til dekning fra tidl. år (underskudd)		-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	7	1 200 169	1 200 169	-	-
Avsatt til bundne fond		-	-	-	-
SUM AVSETNINGER		1 200 169	1 200 169	-	-
Regnskapsmessig mindreforbruk	10	908 402	-	-	1 200 169
Regnskapsmessig merforbruk		-	-	-	-

BALANSE

pr. 31.12.

Døvekirkenes felle råd

EIENDELER	Note	2019	2018
Driftsinntekter og driftsutgifter			
Utstyr, maskiner og transportmidler	5	-	-
Finansielle anleggsmidler	12	228 483	205 747
SUM ANLEGGSMIDLER		228 483	205 747
Omløpsmidler			
Kortsiktige omløpsmidler	3	783 487	1 456 740
Sum fordringer		783 487	1 456 740
Bankinnskudd og kontanter	9	3 531 757	2 452 477
SUM OMLØPSMIDLER		4 315 244	3 909 217
SUM EIENDELER		<u>4 543 727</u>	<u>4 114 964</u>

BALANSE

pr. 31.12.

Døvekirkenes fellestråd

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2019	2018
Egenkapital			
Disposisjonsfond	7	1 579 607	727 968
Bundne driftsfond	7	111 239	111 239
Regnskapsmessig mindreforbruk	10	908 401	1 200 169
Regnskapsmessig merforbruk		-	-
Kapitalkonto	8	228 483	205 747
SUM EGENKAPITAL	10	2 827 730	2 245 123
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Annen kortsiktig gjeld	9	1 715 997	1 869 841
Sum kortsiktig gjeld		1 715 997	1 869 841
SUM GJELD	6	1 715 997	1 869 841
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>4 543 727</u>	<u>4 114 964</u>

Oslo, 13.03.2020

_____
Ingrid Hoff Bodin
Leder i fellestrådet

_____
Camilla Høiberg
Kirkeverge

Døvekirkenes fellesråd

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2019

Note	1	Regnskapsprinsipper
-------------	----------	----------------------------

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Fellesrådets regnskap er ført i samsvar med Forskrift om økonomiforvaltning fastsatt av Kultur- og kirke departementet 25. september 2003, og god kommunal regnskapsskikk.

De kommunale regnskapsprinsipper innebærer blant annet at inntekter og utgifter føres etter bruttoprinsippet, samt etter det såkalte anordningsprinsippet som vil si at alle kjente inntekter og utgifter medtas i drifts- eller investeringsregnskapet.

I balanseregnskapet er omløpsmidler vurdert etter laveste verdis prinsipp. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid er avskrevet med like store årlige beløp over anleggsmiddelets levetid. Se for øvrig egen note om anleggsmidler.

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Foretaket har plikt til å ha tjenestepensjonsordning i henhold til lov. Det er etablert avtale om tjenestepensjon med finansinstitusjon, Kommunal Landspensjonskasse.

Note	2	Tilskudd		
			2019	2018
		Tilskudd fra kirkerådet	11 722 000	11 334 000
		Sum tilskudd til drift	11 722 000	11 334 000

Note	3	Vesentlige regnskapsposter		
			2019	2018
		MVA-kompensasjon	650 971	541 475

Note	4	Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse revisor mv		
		Lønnskostnader består av følgende poster	2019	2018
		Lønninger	5 555 606	5 412 279
		Godtgjørelse fellesråd/menighetsråd	60 200	118 400
		Arbeidsgiveravgift	758 184	759 965
		Andre personalkostnader	2 400	2 400
		Refusjon av lønnsutgifter	0	0
		Sum lønnskostnader	6 376 390	6 293 043

		Antall ansatte	2019	2018
		Gjennomsnittlig antall årsverk	10,8	10,0
		Antall stillinger	19	20

		Godtgjørelse til revisor	2019	2018
		Lovpålagt revisjon, ekskl. mva	190 000	230 000
		Andre attestasjoner, ekskl. mva	22 500	31 500
		Sum	212 500	261 500

Godtgjørelse til revisor gjelder både Døvekirkenes fellesråd og alle menighetene.

Note	5	Driftsmidler	
		Inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 01.01.		176 386	176 386
Anskaffelseskost 31.12.		176 386	176 386
Akkumulerte avskrivninger 31.12.		176 386	176 386
Balansført verdi pr 31.12.		-	-
Årets avskrivninger		-	-
Årets avskrivning i % - NB! Fullt avskrevet i 2018		33	
Økonomisk levetid		3 år	

Note	6	Vesentlige forpliktelser og lån	
Fellesrådet har ingen vesentlige forpliktelser og lån som ikke fremgår av regnskapet.			

Note	7	Avsetninger og bruk av avsetninger			
Disposisjonsfond	2018	Tilført	Anvendt	2019	
Disposisjonsfond	727 968	1 200 169	-348 530	1 579 607	
Beholdning 31.12.	727 968	1 200 169	-348 530	1 579 607	

Bundne driftsfond	2018	Tilført	Anvendt	2019
Bundet driftsfond - Konfirmantleir	-			-
Bundet driftsfond - Madagaskarskolen	111 239			111 239
Bundet driftsfond - Felleslegat	-			-
Beholdning 31.12.	111 239	-	-	111 239

Note	8	Kapitalkonto	
		2019	2018
Balanse 01.01.		205 747	194 443
Tilgang EK-tilskudd KLP		22 736	26 106
Ordinære avskrivninger driftsmidler		-	-14 802
Sum		228 483	205 747

Note	9	Bundne midler	
Skyldig skattetrekk pr. 31.12. utgjorde			176 830

Note	10	Egenkapital				
		Disp.fond	Bundne driftsfond	Mindre-/merforbr	Kap.konto	Egenkapital
Beholdn 01.01.		727 968	111 239	1 200 169	205 747	2 245 123
Årets endringer		851 639	-	-1 200 169	22 736	-325 794
Årets mindreforbruk			-	908 402	-	908 402
Beholdn. pr 31.12.		1 579 607	111 239	908 401	228 483	2 827 730

Note	11	Pensjonskostnader, midler og forpliktelser	
-------------	-----------	---	--

- Fellestrådet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjonsordning. Fellestrådet's pensjonsordning tilfredsstiller kravene i denne loven.

- Pensjonsordningen er organisert gjennom en kollektiv pensjonsforsikring (ytelsesbasert). Ordningen gir rett til en definert fremtidig ytelse. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra folketrygden. Forpliktelsene er dekket gjennom KLP, Kommunal Landspensjonskasse.

Premie/tilskudd	2019	2018
Innbet. premie/tilskudd inkl adm	773 828	848 233

Estimert forpliktelse/midler 31.12.	2019	2018
Brutto påløpt forpliktelse	10 901 932	11 432 709
Pensjonsmidler	9 284 339	9 914 157
Netto pensjonsforpliktelse	1 617 593	1 518 552

Økonomiske forutsetninger	2019	2018
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet G-regulering	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning	4,50 %	4,50 %

Medlemsstatus	2019	2018
Antall aktive	18	18
Antall oppsatte	9	9
Antall pensjoner	6	5

Note	12	Finansielle anleggsmidler	
-------------	-----------	----------------------------------	--

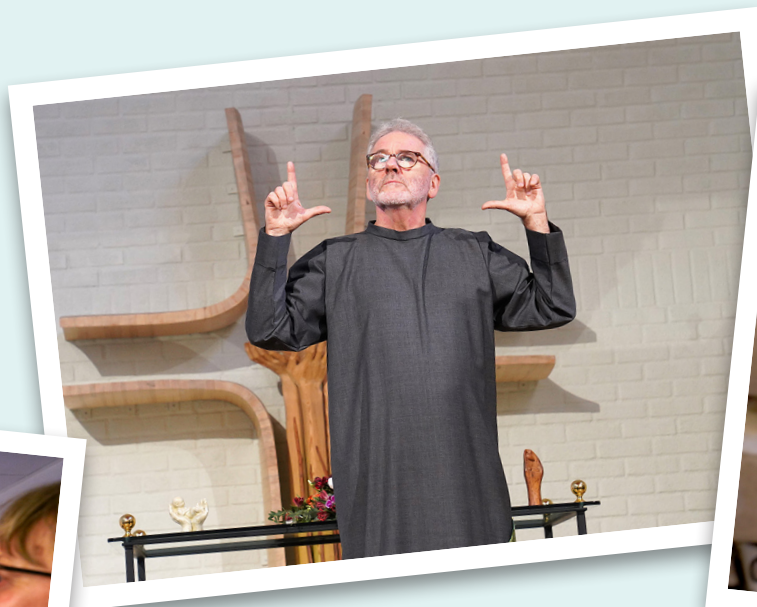
	2019	2018
Egenkapitaltilskudd KLP	228 483	205 747
SUM	228 483	205 747

Note	13	Endring av arbeidskapital		
-------------	-----------	----------------------------------	--	--

Fra balansen	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Sum
Saldo 01.01.	3 909 217	-1 869 841	2 039 376
Saldo 31.12.	4 315 244	-1 715 997	2 599 247
Årets endring i balansen	406 027	153 844	559 872
Fra bevilgningsregnskapet	Driftsregnskap	Investeringsregnskap	Sum
Sum inntekter	14 411 115	-	14 411 115
Sum utgifter	-13 867 275	-	-13 867 275
Eksterne finanstransaksjoner	16 032	-	16 032
Årets endring i regnskapet	559 872	-	559 872

Jubileumsferingen
4. og 10. november
2019

DEN NORSKE KIRKE

